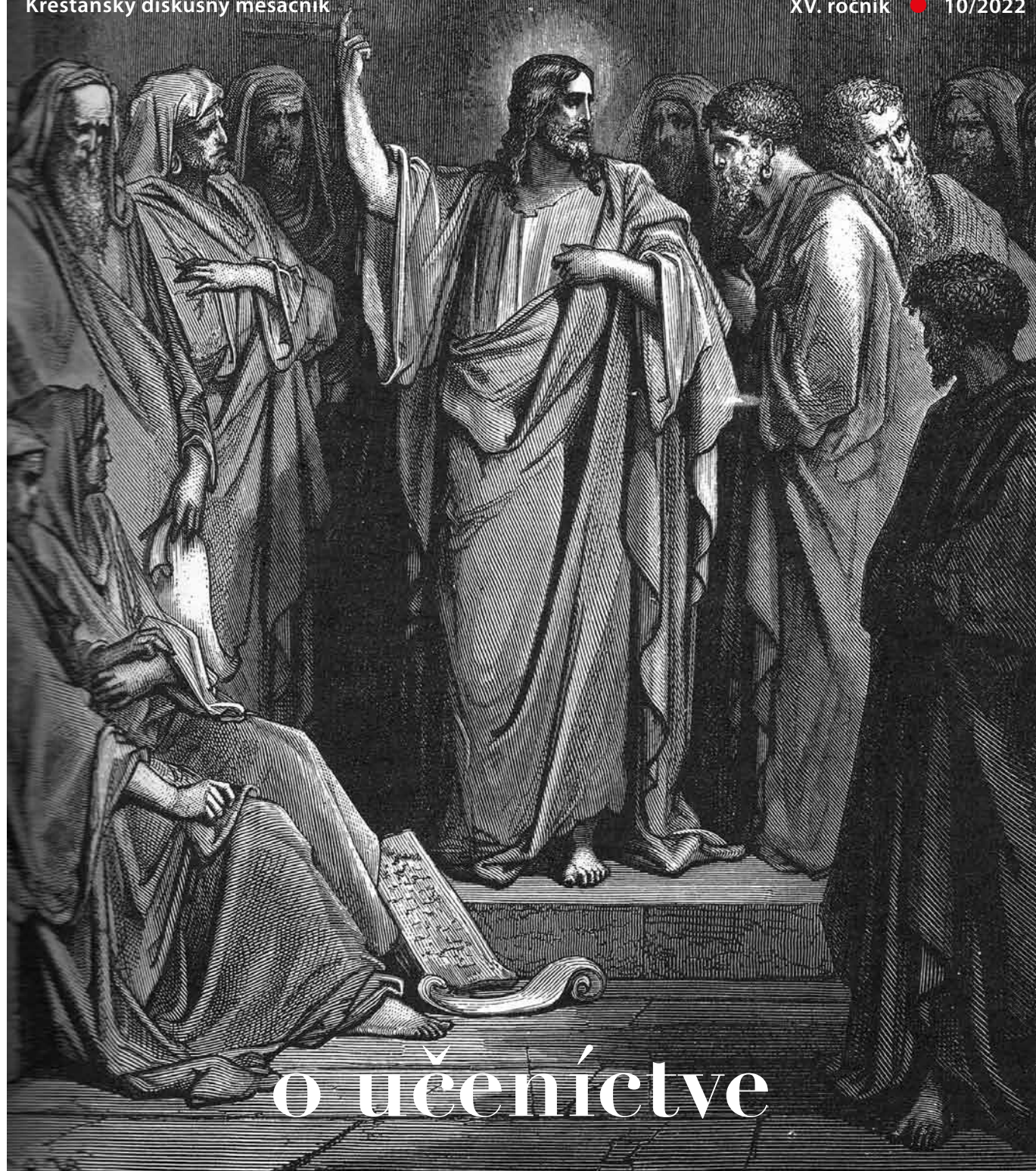

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XV. ročník ● 10/2022

o učeníctve

O B S A H

Genezis 4
AKO BOLO NA POČIATKU
R. Betina

Fórum 5
O DIALÓGU A DIALÓGU
I. Turek

Rozhovor 6
MEDZI HUDBOU
A MODLITBOU
D. Špiner/E. Mihočová

Pozdrav spod Tatier 11
EVANJELIUM MILOSTI
J. Stupka

Téma 12
UČENÍCTVO
J. Komrska

Úvaha 18
ZMENA JE ŽIVOT
P. Kučera

Nová kniha 20
DIABOLSKÝ BLUD
Š. Markuš

Misia 22
J. Dohnal (Chrovátsko)
L. a J. Knoetze (JAR)
P. Prištiak (Ukrajina)

Fotoúvahy 26
Činčuráková Tipulová

Spod orecha 29
O PRÁVACH, LIBERÁ-
LOCH A FAŠISTOCH
B. Piatko

RELAX 31

Tábor v Mukačeve

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2022

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števo

Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 19. 10. 2022 **Tlač:** Alfa print, Martin

Prvá strana obálky: G. Doré: Ježíš káže v synagóge

EV: 2670/08

ISSN: 1337-6985

KTO PO MNE ZOSTANE?

Nedávno sme v Banskej Bystrici slávili 35. výročie otvorenia modlitebne. Pre niektorých to asi boli príbehy, ktoré už veľakrát počuli. Ja som tu však nový, a tak pre mňa bolo dobrodružstvom moderovať diskusiu s pamätníkmi a dozvedať sa, ako vtedy Pán Boh konal. Nie je tu miesto opísať to podrobne, ale aspoň pár ukážok. Ako zabezpečiť stavbu, keď ľudia cez deň chodia do roboty? Pán sa postaral aj tak, že si povolal dvoch invalidných dôchodcov, z ktorých jeden zháňal materiál a druhý varil. Na začiatku bolo ich osobné nešťastie, keď prišli o zdravie, nakoniec cez ich stratu a obmedzenie paradoxne prišlo požehnanie pre Božie dielo. Alebo slávnostné otvorenie 27. 9. 1987. Práve vtedy prvýkrát a dosť nečakane prišiel do zboru muž jednej sestry. Jej síce dovolil chodiť, ale dlhé roky sa držal stranou. Ako nečakane prišiel, tak nečakane vtedy uveril a obrátil sa. Dalo sa začať lepšie?

Postaviť budovu je však ten menší problém. Kto ju naplní, to je skutočná výzva. Keď zbor v Bystrici začínal ešte ako stanica, schádzalo sa tu okolo tridsať ľudí. Kapacita modlitebne však bola násobne väčšia, a tak sa modlili za naplnenie prázdnych lavíc. Vďaka vytrvavej práci na duchovnej stavbe, a tomu, že Božia milosť neprestávala pôsobiť, zostalo po rokoch už len pár voľných miest. Z mladých stavebníkov sa stali dôchodcovia a asi najväčšie povzbudenie je práve to, že z ich práce nezostala len tehla a kameň, ale rastúce spoločenstvo.

Ja som ešte v mladšom-strednom veku, ale tiež sa občas pýtam, čo po mne zostane? Pozerám sa späť a rozmyšľam, či moja námaha mala zmysel. Napríklad roky strávené službou medzi stredoškólakmi, „vy-metanie“ letných táborov a pod. Tieto veličiny sa ťažko merajú, no Pán mi dal v ostatnom čase zaujímavú odpoveď. Na konci leta sme s rodinou išli v nedeľu v Bratislave na Cukrovú, a tam, v detskom kútiku, bola s malým synom moja bývalá dorastenka. Teraz žije v Nemecu, a takto neplánovane sme sa po rokoch stretli na starom známom mieste. Vďaka Bohu zato! Pár týždňov nato mi v nedeľu poobede zazvonil mobil. Bývalý dorastenec bol práve v Bystrici a chcel sa stretnúť. Asi dve hodiny sme sa vzájomne zdieľali, ako nás za tie roky bez kontaktu Pán Boh viedol. Opäť, vďaka Bohu!

Najintenzívnejšie túto otázku prežívam, keď som s mojimi deťmi. Užívam si, keď sa s nimi hrám a spolu vystrájam. Hoci najstaršia dcéra vie sotva písať a menšie sa vlastne len učia rozprávať, už vedia pomenovať filozofické dilemy v štýle – kde má Boh svoj začiatok alebo – kde sa berie zlo. Andrejko, so svojou typickou nezbednosťou, si chce večer čítať čo najdlhšie, aby nemusel ísť spať. Keď si čítame Bibliu, prejdeme si aj štyri príbehy a on by chcel stále ďalší a ja ho už musím stopnúť. K ich vlastnej, osobnej viere je to ešte kus cesty, ale aj tak je zaujímavé sledovať, ako Pán Boh v ich živote pôsobí.

Ja sám som často orientovaný na prácu a projekty. Mám rád, keď má moje úsilie viditeľné výsledky. V tomto zmysle som si ne zvolil celkom najlepší „džob“. Uvedomujem si však, že je tu niečo viac. Dôležitejšie než *Čo po mne zostane?*, je otázka *Kto po mne zostane?* Podarí sa mi niečo z mojej viery odovzdať ďalej, podarí sa zasiať tie malé, nenápadné horčičné semenka? Oproti fabrike, ktorá vyrába krabice plné masla alebo brzdoých káblov je to iná disciplína. Chce to veľa času a na konci možno len pár ľudí, do ktorých života som mohol vstúpiť hlbšie. Aj náš Pán mal okolo seba tisícové zástupy, ale do hĺbky spoznal a zmenil len tých dvanástich. Zdá sa to málo, ale nakoniec to bolo dosť, aby sa otočili dejiny ľudstva. Koho mám teda hlbšie spoznať ja? Komu sa venovať a zdieľať moju vieru a zápasy? Kto po mne zostane? ■

JURAJ INSTITORIS,
kazateľ CB v Banskej Bystrici

STÍPČEK:

O MYSLENÍ

Schopnosť myslieť je vlastnosťou, ktorá ľudí robí ľuďmi. Narodili sme sa síce s mozgom, ktorý je schopný myslieť, ale myslieť sme nevedeli. Vedeli sme iba piť a plačom (krikom) si zadovážiť pitie (jedlo), teplo a sucho.

Každý rodič vie, že keď maličkému dieťaťu vypadne z ručičiek hrkálka, hrkálka preňho prestane existovať. Ale keď mu vypadne hrkálka o niekoľko týždňov neskôr, už ju hľadá, už „vie“, že hrkálka neprestala existovať. Abstrakciou toho, čo zažil, do pravidiel myslenia zahrnie zákon zachovania. (A ďalšou skúsenosťou sa zo zákona zachovania hrkálky stane všeobecný zákon.)

Tak sa formujú pravidlá myslenia. Abstraktného myslenia. Vytvárajú sa v zhode s pravidlami, podľa ktorých beží svet. Abstrakciou skúsenosti sa ľudia naučia, že niektoré javy sa vylučujú. Prídu na to, že javy sveta prebiehajú v súvislostiach. A ak je všetko v poriadku, prídu i na to, že existujú i iní ľudia, ktorí majú rovnaké nároky, ako mám ja sám.

Avšak asi u nás nebolo všetko v poriadku. A tak je príliš veľa ľudí, ktorí mnohé z pravidiel chodu sveta nezahrnuli do svojho myslenia. Akoby zostali na úrovni malého dieťaťa, ktoré si vie krikom zabezpečiť to, čo chce. Požadujú znížiť dane, zvýšiť platy, znížiť ceny...

A neprekáža im ani, keď to je v rozpore so zákonmi zachovania.

Keby takí ľudia boli iba medzi politikmi, nebola by to katastrofa. Horšie je, že ich je veľa aj medzi obyčajnými ľuďmi. Inak by takých politikov nevolili a spoločnosť by mohla napredovať. ■

I. Turek

Na počiatku stvoril Boh nebo a zem. Zem bola pustá a prázdna, tma bola nad prahlbinou a Boží Duch sa vznášal nad vodami. Boh povedal: Nech je svetlo. A bolo svetlo. Boh videl, že svetlo je dobré, a oddelil svetlo od tmy. Boh nazval svetlo dňom a tmu nazval nocou. Bol večer, bolo ráno, prvý deň.

Gn 1, 1 – 5

AKO BOLO NA POČIATKU

RASTISLAV BETINA

Keď stojíme pred správou o stvorení sveta, musíme si pripomenúť otázku, ktorú Boh položil Jóbovi: *Kde si bol, keď som kládol základy zeme* (Jób 38, 4)? Nikto z ľudí, nikto z nás pri tom nebol. Preto musíme stáť pred touto správou veľmi pokorne. Nedozieme sa z nej všetko, čo by sme chceli o stvorení sveta vedieť. Dozvieme sa však všetko, čo o stvorení sveta potrebujeme vedieť.

Potrebujeme vedieť, kto je Autorom stvorenia. V prvej kapitole Biblie sa 26-krát spomína *Boh*. Celá správa je výrazne teocentrická, teda zameraná na Boha. On je hlavný aktér i subjekt všetkého, čo sa tu odohráva. Je Tým, ktorý hovorí, vidí, pomenúva, tvorí, oddeľuje a požehnáva. Boh má vo všetkom „prsty“, čo sa tu deje. Na všetkom zanecháva odtlačky svojich rúk i stopy svojich nôh.

Pri zrode všetkého však stojí aj *Boží Duch*, ktorý *sa vznášal nad vodami*. Tento stvoriteľský Duch vdýchne život Božiemu stvoreniu, neživej hmote. Mŕtva hmota nemôže dať zrod životu. Život sa môže zrodiť len zo života. A všetko, čo Boh stvoril, stvoril mocou svojho slova. Jedenásťkrát znejú slová: *Boh povedal*. A jedenásťkrát čítame: *Tak sa aj stalo*. Medzi tým, čo Boh chcel a tým, čo vzniklo, bola úplná zhoda. Výsledok presne zodpovedal Božej predstave. Boh svoje myšlienky, predstavy, plány a zámery zaodial do svojho slova, ktoré sa stalo nositeľom Božích myšlienok a zároveň aj vykonávateľom Božej vôle. Čo Boh chcel, to slovo vykonalo.

Evanjelista Ján hovorí, že tým slovom je Kristus, Boží Syn. *Na počiatku bolo Slovo... Ním vzniklo všetko a bez neho nevzniklo nič z toho, čo jestvuje* (1Jn, 1, 3). Na diele stvorenia sa tak podieľa celá Trojica. Všetko, čo existuje, má svoj pôvod v Bohu, ktorý to naplánoval, v Synovi, ktorý to zrealizoval a v Duchu, ktorý to oživil. Z ničoho povstalo niečo, o čom Boh na konci prehlási, že je to *veľmi dobré*. (v. 31) Len dobrý Boh môže stvoriť dobré veci. Ako dobre, že tento dobrý Boh tvorí a koná dobré veci až dodnes! Aj v našom živote. ■

O Dialógu a dialógu

IVAN TUREK, bývalý vysokoškolský pedagóg

Z titulnej strany posledného čísla Dialógu sa slovo Dialóg takmer stratilo. V prvom okamžiku som to vnímal ako chybu, ale v zapätí som si uvedomil, že tá chyba možno vyjadruje situáciu: vyjadruje fakt, že dialóg sa v našej spoločnosti (takmer úplne) nahradil monológom. A často nenávisným monológom. A tak som sa v duchu zľakol, aby to nesymbolizovalo problém s dialógom v Dialógu.

Bola by to veľká strata, pretože v Dialógu zdôrazňujete dialóg a pravdu, piliere, na ktorých musí stáť každá „usporiadaná spoločnosť“. Bez pravdy spoločnosť zanikne, zrúti sa. A dialóg je potrebný na to, aby spoločnosť poznala celú pravdu. Tým umožňuje robiť rozhodnutia, ktoré rešpektujú práva a záujmy všetkých častí spoločnosti. I preto mi na vašom Dialógu záleží.

A preto, že mi na Dialógu záleží, píšem poznámku týkajúcu sa viacerých úvah o morálke i úvah uverejnených vo vašom časopise. Moju poznámku však začnem inak – scénkou, ktorá sa naozaj stala: Profesor katolíckeho gymnázia ma pozval na stretnutie so žiakmi filozofického krúžku slovami „Aby sa tí žiaci stretli so živým ateistom.“

Pokiaľ sa na stretnutí hovorilo o spoločnosti, o morálke, boli prekvapené obe strany stretnutia. Pretože nedochádzalo k nezhode našich názorov. K nesúhlasu došlo, až keď pán profesor popísal modelovú situáciu, v ktorej hrozila tragédia: v jaze-re sa topil neznámy človek a jediný možný záchranca bol ateista. Pán profesor uviedol, že si nevie predstaviť, že by ateista riskoval život a podujal sa topiaceho zachrániť. Veď prečo by mal riskovať?

V tichu po tej, zrejme rečnickej otázke, som povedal, že pán profesor to nedomyslel. Že si neuvedomil, ako by sa ten ateista po celý život cítil, keby sa nepokúsil toho topiaceho zachrániť. Že by celý život trpel tým, že nepomohol. A trpel by bez ohľadu na to, či sa ten topiaci zachránil, alebo nie.

V úvahe toho pána profesora bol implicitne zahrnutý predpoklad, že všetci ateisti sú bezcitní ľudia. Že im nezáleží na ostatných. A tento predpoklad je pomerne častý. Je napríklad (nepriamo) obsiahnutý i v článku Maxa Gronacha, v poslednom čísle Dialógu. Píše sa v ňom (str. 6. druhý stĺpec): „K tomu účelu obdržel před více jak dvěmaapultisící lety lid izraelský od nebeského Otce universální etický zákon ...“

Ale predpoklad, že bez náboženstva sú ľudia (ateisti) amorálni, je rovnako chybný ako predpo-

klad, že (všetci) veriaci sú morálni. Že to tak nie je, potvrdzuje i postoj patriarchu Moskvy a celej Rusi k vojne na Ukrajine.

Základom „usporiadanej spoločnosti“ je vedomie (aspoň u významnej väčšiny členov spoločnosti), že všetci majú také práva, aké ja vyžadujem pre seba. A takáto požiadavka je v podstate tá istá ako požiadavka vyjadrená slovami „Miluj blížneho ako seba samého.“ Rozdiel je v tom, že pri tom „racionálnom“ vyjadrení chýba vyjadrenie citového základu. Ale v tom „racionálnom“ vyjadrení nie je citová zložka vylúčená, i keď nie je vyjadrená.

Domnievam sa (som presvedčený), že prijatie zásad spolužitia (morálky) založeného na uvedenej požiadavke je vyvolané vedomím spolupatričnosti, vedomím vzájomnej závislosti príslušníkov spoločnosti. Vedomím, ktoré bolo nutné v počiatkoch existencie ľudstva, v časoch, keď ľudia žili v malých skupinách dennodenne ohrozovaných divou prírodou a divou zverou, takže bez vzájomnej pomoci by jednoducho neprežili.

V priebehu histórie (rozvojom techniky) to ohrozovanie prestalo byť dennodenné a v dôsledku toho sa (žiaľ) geneticky zdedené vedomie spolupatričnosti a vzájomnej závislosti jedincov v spoločnosti vytráca. A my musíme konštatovať, že svet je demoralizovaný.

Niektorí príčinu tej demoralizácie vidia v strate viery. Áno, strata viery oslabila vplyv náboženstva na udržanie morálky. Lebo náboženstvo prispieva k tvorbe, či udržaniu morálky. A netvrdím ani to, že by ateizmus prispieval k morálnosti sveta. Ale myslím si, že súčasný „bezproblémový“ život (až do nedávna bezproblémový) bol príčinou mylného pocitu „nezávislosti“ jedinca. Privodil stratu vedomia vzájomnej závislosti, a tým stratu morálky (a pravdepodobne) i stratu viery.

A myslím si, že nielen vierou, ale aj „rozumom“ (rozumom veriaceho i ateistu) sa dá poznať, že bez všeobecného rešpektovania základných práv všetkých ľudí, utrpí ľudstvo, utrpia všetci ľudia. Aj tí, ktorí sa snažili „maximalizovať“ svoj prospech na úkor ostatných.

Preto mi na vašom Dialógu záleží. Lebo vediete dialóg so svetom. Hoci – vaši veriaci čitatelia to možno až tak nevnímajú. Viem, čo hovorím – vediete dialóg aj so mnou. (Alebo ja s vami?) Preto som sa zľakol, aby ste ani symbolicky (ako v grafike titulky minulého čísla) s Dialógom neskočili. ■

MEDZI HUDBOU A MODLITBOU NIE JE VEĽKÝ ROZDIEL

DANIELA ŠPINERA médiá označujú za nezastaviteľný klavírny živel. Neveril, že sa raz bude živiť hudbou, ale vyšlo mu to. V súčasnosti hrou na klavír sprevádza viacero známych spevákov, najdlhšie však Katku Koščovú. Vystúpili spolu aj na benefičnom koncerte v Dvorane Starého kolégia *Pod modrým nebom, žltým slnkom*. S manželkou a 7-ročným synom Jonášom žijú v rakúskom Hainburgu.

Rozprávala sa s ním EMÍLIA MIHOČOVÁ.

Foto: JANA FAŠUNGOVÁ, VLASTO SLÁVIK, PATRIK MINAR

Daniel, kde si vyrastal a prežil svoje detstvo?

Vyrastal som na prešovskom sídlisku. Víkendy a sviatky sme však trávil na dedine – vo Vyšnom Slavkove pri Lipanoch. Rodičia si tam prerobili drevenicu po starých rodičoch. Mám tri sestry, mamka bola deväť rokov na materskej.

Sú hudobníci aj ostatní členovia vašej rodiny?

Otec hráva na svadbách a plesoch s kapelou Carmen – spieva, hrá na bubny a akordeón. Vo Vyšnom Slavkove s mamkou vedú folklórny súbor Smrekovica. Najmladšia sestra je v ľudovej hudbe Dzugasovci. Keď sa stretneme na rodinnej oslave, je nás vždy veľa a zväčša iba spievame a tancujeme. Je to fantastické, lebo vtedy viem, že sa máme všetci dobre a nemusíme si to ani povedať. Stačí, že sme vedome spolu. Nikto nad ničím nerozmýšľa, z tváří žiari úsmev a šťastie. Slovo je vlastne najhorší komunikačný kanál. V hudbe je komunikácia sprostredkovaná emóciou.

Kedy si pochopil, že práve klavírna stolička je to miesto, na ktoré patriš?

Začal som hrať ako 5-ročný. Sestra chodila na klavír, a tak som skúšal popri nej hrať melódie. Potom ma rodičia prihlásili do základnej umeleckej školy. Zvnnutornenie však prišlo až v dže-

zovej škole u Petra Adamkoviča z AMC Trio. Ako 14-ročný som začal hrať v mládežníckom zbore v kostole na Sekčove. Každú stredu sme mali nácvik, v piatok vystúpenie. Práve hranie s kapelou ma vtiahlo do hudobného sveta. Keď som začal do gospelovej hudby aplikovať aj džezové prvky, hneď to bolo zaujímavejšie. Neskôr som absolvoval košické konzervatórium a štúdium vážnej hudby na vysokej škole.

Už 17 rokov koncertuješ so speváčkou Katkou Koščovou, čo vás v hudbe spojilo a spája?

Naša spolupráca začala vďaka Matovi Husovskému, ako klavirista tiež hrával v rôznych zboroch na gospelovej scéne. Keď si založil Komajotu, už nestíhal sprevádzať aj Katku. Keďže sa chcela uberať džezovým smerom, obrátil sa na mňa. Doteraz sme nahrali už sedem albumov a máme za sebou asi 1 200 koncertov. Hrával som však aj s inými kapelami a na plný úväzok som učil na konzervatóriu. Bol aj taký rok, kedy som odohral 270 koncertov.

Asi nie je jednoduché skĺbiť plný pracovný kalendár s rodinným životom. Má pre umelecký „kočovný“ spôsob života pochopenie tvoja manželka?

Je absolútne tolerantná k tomu, čo robím. Tým, že sama vyrastala v hudobníckej rodine, mala tú najlepšiu predprípravu. Je dcérou gitaristu Andreja Šebana, s ktorým som hrával. Má svojský prístup k hudbe, naučil som sa pri ňom veľa vecí. Sedí mu však aj starootcovská úloha – s vnukom Jonášom trávi veľa času, za čo som veľmi vďačný.

Čím je pre teba hudba?

Hudba častokrát dopovie to, na čo slová samé nestačia. Je to všeobíjajúci, svetovo univerzálny jazyk. Hudba má svoje čaro. Rodí sa vo chvíli, keď si na koncerte sadám za klavír a zomiera, keď dohrám. Skladbu už nikdy viac

nezahráš úplne rovnako. Hudba je neuchopiteľná, živá a živelná.

Vidíš súvislosti medzi hudbou a modlitbou?

Hudba je sama osebe duchovno. Nevidím veľký rozdiel medzi kvalitnou hudbou a intenzívnou kontemplatívnou modlitbou. Cieľom oboch je „nezavádzať si“ vo vnútri. Ak sa na koncerte dostanem do stavu absolútnej koncentrácie, keď si prestávam uvedomovať fyzické bytie, je to zázrak – až ti vyhrkne slza. Podobné zážitky majú aj najväčší veľikáni svetovej hudby. Sú koncerty, pri ktorých na pódiu dôjde k úplnému súzvuku medzi hudobníkmi. Je to však veľmi zriedkavé. O to väčšiu radosť máš, keď sa to udeje. Nie vždy však hudbu dokážeš precítiť rovnako intenzívne, sústrediť sa a nemyslieť pri tom na nič iné – podobne ako pri modlitbe. Často na to vplývajú okolnosti, ktoré práve prežíváš, aký si mal deň, ako si sa vyspal a či máš energiu na to, aby si sa odpútal od seba a zjednotil s hudbou – alebo s Bohom v modlitbe.

Kedy si sa k viere opäť po rokoch vrátil?

K modlitbe a Biblii som sa vrátil, keď som v čase pôstu pred Veľkou nocou už dvakrát absolvoval projekt Exodus pri evanjelickom cirkevnom zbore v Hainburgu, kde v súčasnosti s rodinou žijeme. Vtedy som prišiel na to, že v hudbe aj modlitbe ide o to isté: jednoducho si nezavádzať pri bytí s láskou, s Bohom. Vtedy zrazu vieš, že všetko ostatné sú len zbytočnosti. Naučiť sa „nezavádzať si“, to je úloha na celý život.

Musíš ako skúsený klavirista ešte stále cvičiť?

Odpoviem protiotázkou: Potrebuješ sa každý deň modliť? Hudba je pre mňa až istý druh „závislosti“.

Máš niekedy potrebu „odýchnuť“ si od hudby?

Relaxujem v tichu. Niekedy cítim pretlak „hudobného smogu“. Kráčaš po námestí a z každého baru sa ozýva iná hudba. Sedíš v aute, autobuse, v obchodnom dome – všade hrá hudba. Pýtam sa, načo? Kde je ticho? Je občas na škodu, že si hudbu v súčasnosti dokážeme nahráť. Predstavte si, že dva mesiace nepočujete žiadnu hudbu, a potom prídete na koncert. Aké emočné šialenstvo by ste zažili? Často si už únavu z hudby ani neuvedomujeme. V dávnej minulosti ľudia počuli hudbu len v kostole a na koncerte. Hudby bolo málo, preto si prirodzene spievali a vyplňali si tak priestor pri práci. Keď dnes idem po ulici a spievam si, tak sa na mňa okoloidúci s údivom pozerajú.

Spievaš si často?

V podstate stále. Občas ma napomínajú, aby som bol ticho a nevytváral hudobný smog (smiech). Hlavou mi neustále prúdia melódie, a tak sa s nimi hrám. Nedávno som začal chodiť na hodiny spevu k opernej speváčke Lukrécii Bílkovej, ktorá učila aj v Londýne. Má takmer 90 rokov a krásne sivé dlhé vlasy. Jej hodiny spevu navštevuje viacero známych spevákov.

Spolupracuješ aj so Simou Martausovou, kde sa vaše cesty stretli?

Zoznámili sme sa na jednom koncerte. Mali sme nacvičenú jednu pieseň, ďalšie tri sme počuli až priamo na pódiu. Muzikantské ucho sa nedalo zaskočiť a všetko dobre dopadlo. Po koncerte nás Sima ponúkla slivovicou a povedala, že hľadá pre seba učiteľa klavíra. A tak som jej navrhol, že ju budem učiť. Sporadicky sme sa stretávali asi rok. Keď jej klavirista dostal angažmán v kapele Richarda Müllera, oslovila ma, či s ňou nechcem koncertovať. Spolupracujeme už asi päť rokov, nahrali sme 2 – 3 albumy. Bola pre mňa pocta, že pesnička *Nenahradiiteľná* – ktorá je vo svojej podstate intímna

výpoveďou o vzťahu s Bohom – je na albume iba v klavírnej verzii.

Prečo ste sa časom rozhodli vymeniť Bratislavu za Viedeň?

celý svet. A tak sme si zbalili veci do dodávky a presťahovali sme sa. Našli sme si podnájom priamo v centre mesta v originálnom starom viedenskom byte s veľkou terasou, až zázračným spôsobom za neskutočne nízky nájom. Ani

a zrazu na open stage hráš s Afričanom, Vietnamcom, Američanom, Brazilčanom... Rozumiete si a komunikujete cez hudbu.

Hudba je krásna, dá sa ňou však užiť?

Uvedomujem si, aké mám šťastie, že veľa koncertujem a nemusím mať popri tom iné zamestnanie, čo sa nepodari mnohým. A je to možné dokonca aj na takej malej „dedine“, akou je Slovensko. Konkurencia je síce veľká, ale tá prirodzene motivuje k tomu, aby si sa zlepšoval a posúval ďalej. Byť hudobníkom na voľnej nohe je síce rizikové, ale aj dobrodružné.

Vraj doma nemáte televízor a ani ho mať neplánujete. Nechýba vám?

Keď sme sa sťahovali z Viedne do Hainburgu, tak sme zorganizovali rozlúčkovú párty so susedmi. Keď zistili, že nemáme televízor, pýtali sa, čo budeme vlastne robiť. Povedal som, že sa budeme rozprávať a robiť hudbu. Rozdal som im detský hudobný inštrumentár – paličky, zvonkohru, šejkre. Najskôr z toho mali obavy, no keď začali hrať, oči sa im začali usmievať. Zažili niečo fantastické – dokonca sa hádali, kto na akom nástroji bude hrať. Potom som sadol za klavír a mali uhádnuť, o akú melódiu ide. Spojili sme sa v hudbe a ten pocit bol pre nás všetkých nezabudnuteľný.

Ako sa vám dnes žije v Hainburgu a ako si sa dostal k miestnemu cirkevnému zboru?

Menšie mesto má svoje výhody, nie sú tam zápchy, v okolí sa pasú srny, máme blízko škôlku aj jazero. Žije tu početná komunita Slovákov. Mojou prirodzenosťou je spájať ľudí, a tak som sa zoznámil s Radom Gajdošom, ktorý je aj členom zborového presbyterstva. Dohodli sme sa, že práve v miestnom evanjelickom kostole, ktorý má inak zaujímavú architektúru, s Martinom Geišbergom zorganizujeme koncert. Napriek obavám prišlo

S manželkou sme mali chuť zažiť inú kultúru a mesto, mať väčší rozhľad. Kým v Bratislave stretnete celé Slovensko, vo Viedni

úradníci nerozumeli tomu, ako si môže také bývanie dovoliť Slovák a ešte k tomu hudobník. Je skvelé, že vo Viedni ideš do klubu

130 ľudí, kostol bol plný. V cirkevnom zbore pôsobí farár pôvodom zo Slovenska, Janko Magyar.

S Geišbergovcami – Mariánom a zvlášť s jeho manželkou Aninkou, si mal blízky vzťah, istý čas žili aj v Prešove.

Nielen to, dokonca bývali v evanjelickej budove Patmos, keď Marián dostal angažmán v Divadle Jonáša Záborského. Je tam široké točité schodisko, kde si radi púšťali hudbu zo starého gramofónu. Raz, keď sa tak chodbami rozliehal Elán, prišiel ich nečakane navštíviť Marián Varga. Keď ho zbadali, ako kráča po schodisku, stuhli, vypli gramofón s ospravedlním: „Prepáč, Marián.“ Nechceli uraziť jeho estetické cítenie (smiech).

Našiel si cestu k hudbe aj tvoj 7-ročný syn Jonáš?

Keď bol menší, tak ma prosil, aby som nehral na klavír, rušil ho hluk. Teraz ide do prvého ročníka a jeho vzťah k hudbe sa postupne mení. Na Vianoce dostal elektrickú gitaru, aby mohol hrať. Na prvej hodine v základnej umeleckej škole si však vybral klavír. Spočiatku som si myslel, že ho budem učiť sám, ale nefungovalo to. Nedá sa byť otcom aj učiteľom. Ale občas si spolu zahráme. Sú to krásne momenty, keď začuješ, ako to malé telíčko začne pokojne dýchať a vtedy vieš, že je „in“. Je to naša prirodzená ľudská vlastnosť – ak sa do niečoho hlboko ponoríš, začneš pokojne dýchať, ani nevieš ako.

UKRAJINA

Ako ťa zasiahlo to, čo sa dnes deje na Ukrajine?

Keď sa začala vojna, tak mi babka hovorí: „Rozumiš tomu, ta ja sebe dumala, že mi už take nebudzeme znac.“ Prvý týždeň sme boli s rodinou v šoku. Prepadla ma veľká panika. Vojna je niečo tak hlboko nepochopiteľné, že tomu nerozumiem. Pýtam sa, prečo sa to všetko deje? Prečo jeden hlúpy a smiešny človek

zabíja? Nevidím opodstatnenie „oslobodzovania“. Je to šialenosť a nezmysel, rovnako ako je nezmyselná akákoľvek iná vojna. Vedel som však, že sa potrebujem upokojiť, ak mám ďalej normálne žiť. Ak človek prepadne

ukrajinskú speváčku Milu Medvedovskú. Ako ste sa zoznámili?

Hral som práve s bratislavskou alternatívnou kapelou Longital, ktorá má aj hudobné vydavateľstvo Slnko records. A Mila

S ukrajinskou speváčkou Milou Medvedovskou

panike, robí zlé rozhodnutia alebo sa správa chaoticky.

Vojna sa ťa osobne dotkla cez

Medvedovská prišla s dcérou na náš koncert. Konal sa však v podzemí, čo bol pre ne vážny problém. Predtým žili v miliónovom

meste Dnipro, kde sa po invázii niekoľko dní schovávali v pivnici, kým sa hore nad nimi diali zverstvá. Pre dievčatko predstavoval uzavretý priestor v podzemí vážny problém. Nakoniec sa ju podarilo presvedčiť a ubezpečiť, že jej nič nehrozí. Zvládla to. Vďaka hudbe sa uvoľnila a upokojila. Milin manžel, s ktorým žijú 25 rokov, je stále v Dnipre – pred vojnou bol hlavným distribútorom hudobných aparatúr pre celú Ukrajinu. Obaja šikovní ľudia. Mila má svoju hudobnú školu – zámerne nechcem použiť minulý čas – kde vyučuje spev.

Ako klavirista si Milu sprevádzal na odovzdávaní novinárskych cien. Aký to bol zážitok?

Keď v čase mieru skladáš pieseň, snažíš sa do textu dostať emóciu – utrpenia alebo radosť, nešťastia alebo zaľúbenosti. Vždy je to však iba akási hra. A zrazu sa stretneš niekoho, kto to skutočne zažil. Keď Mila spieva, naskakujú ti zimomriavky. Pred vystúpením sme mali skúšku v jej dočasnom bratislavskom byte. Hral som na starom kasiu a Mila plakala. To, že mohla vystúpiť na odovzdávaní novinár-

skych cien, pre ňu veľa znamenalo. Cítil som, že sa po všetkom, čo zažila, môže konečne trochu nadýchnuť. Akési šťastie v nešťastí. Po vystúpení sme sa silno objali. Prekvapilo ma, že Mila trvala na tom, aby sme si honorár za vystúpenie rozdelili na polovicu, hoci som chcel hrať zadarmo. Má v sebe obdivuhodnú pokoru aj hrdosť. Pre Ukrajincovej je ponižujúce, že musia byť teraz odkázaní na pomoc iných.

Síce „ponimaješ a ne množka govoriš pa rusky“, nemal si však obavy z komunikácie?

Hudba je univerzálna. Keď sme začali hrať, zrazu bolo všetko jasné. A vôbec sme pritom nemuseli použiť slová. Na pódiu Mila spievala aj ľudovú pieseň Kalina, ktorá sa, žiaľ, stala hymnou vojny. Jej manžel spravil k piesni videoprojekciu – zábery Ukrajiny ako kultúrnej a úrodnej krajiny, v istom momente prestrih na súčasnú situáciu a zbombardované mestá. Keď som to videl prvýkrát, mal som v krku hrču. Pravda je taká, že sa ani zďaleka nevieme vcítiť do toho, čo prežívajú. Pieseň Kalina zhudobnila aj kapela Pink Floyd – keď počuli, ako ju spieva ukra-

jinský spevák v ruinách zbombardovaného mesta, nahrali ju spolu s ním.

Zvlášť emotívne pôsobí video, kde obyčajná rodina v temnom bunkri spieva Modlitbu za Ukrajinu.

V tom je sila hudby, ktorá spája a dáva istý pokoj. Je to spoločná modlitba obohatená o súzvuk vibrácií a tónov. Zaspievať si spolu pieseň má okamžitý terapeutický účinok. Dokáže ľudí spojiť a dá im zabudnúť na to, čo sa okolo nich deje.

Je niečo, čo nás vojna naučila?

Ukázala nám, ako sme zblúdili v hodnotách, keď sa trápime napríklad pre zle nafarbené vlasy. Keď si musíš sám vymlátiť zrno, tak sa inak pozeráš na každú kôrku, ktorá ti spadne na zem. Akonáhle si môžeš kdekoľvek kúpiť čerstvý chlieb, tak nemáš problém vyhodiť ho len preto, že si dostal chuť na rožok. Začíname si znovu uvedomovať hodnotu toho, čo sme považovali za samozrejmosť. Napríklad, že z kohútika tečie teplá voda a že vôbec môžem byť so svojou rodinou. ■

Evanjelický východ 9/2022

EVENAJELIUM MILOSTI

JÚLIUS STUPKA, BJB Vavrišovo

Pozdravme sa vzájomne Božím slovom a postojme chvíľu pri myšlienke, ktorú nám zanechal aktívny hovorca medzi učeníkmi. Ten muž, ktorý pri istej príležitosti odmietol svojho Majstra a Učiteľa. Pán Ježiš sa skláňal opásaný zásterou k jeho nohám, on zaprotestuje, nebudeš myť mojich nôh... Príbeh všetkým dobre známy. Po nejakom čase píše už ako apoštol Peter zborom list: *Požehnaný Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás zo svojho veľkého milosrdenstva vzkriesením Ježiša Krista z mŕtvych znovuzrodil pre živú nádej* (1Pt. 1, 3) Sestry, bratia, vždy keď zaspomíname na deň svojho obrátenia, zopakujme si: áno, poslúchol som, osobne som prijal tiché volanie, ale bol to Boh-Otec, ktorý ma znovuzrodil vzkriesením Ježiša Krista z mŕtvych klivej nádeji. Naše znovuzrodenie je dielom Božieho milosrdenstva. On to urobil z veľkej lásky, ktorá nevyprchala, chce nás svojím milosrdenstvom po celý čas života formovať a obnovovať. Také je evanjelium milosti.

Tu je potrebné, aby sme sa pozastavili. Náš bežný deň vo svojej prirodzenej realite je pestrý, nevládame vždy obživenie v Kristovi. Áno, vieme zacitovať, už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus. No, jedného dňa, sme akoby zaskočení. Nevieme si vždy vysvetliť, prečo sme nutkaní k hašterivosti a z hĺbky svojho vnútra akoby hnaní ctižiadostou, omámení seba strednosťou, či prospechárstvom...? Ešte nám nedochádza, že sa nás chystá prevalcovať sebeckosť? Bolo tak od vzniku prvého kresťanského spoločenstva. Apoštol Pavol preto napomína kresťanov nahliadnutím do reality bežného dňa a odkazuje aj nám: *Ak je teda nejaké napomenutie v Kristu, ak je nejaké povzbudenie lásky, ak je nejaké spoločenstvo Ducha, ak je nejaký súcit a milosrdenstvo, naplňte moju radosť, zmyšľajte rovnako, majte rovnakú lásku, buďte jedna duša a jedna myseľ* (Fil 2, 1 - 2).

A do toho prídeme bežný deň. Začne na vás dorážať, povedzme, zlá myseľ. Neviete sa hneď zorientovať. V pozabudnutí je zahmlené tvorivé a obrodné napomenutie v Kristu. Tu dole na zemi, kde tak ľahko vybuchuje zloba, prečo nepozdvihnúť svoje srdcia ihneď hore? Veríme a milujeme Pána Ježiša, no prečo tak ľahko v pokušeniach strácame orientáciu? Určite sme sa v minulosti presvedčili, aké dobré a požehnané je napomenutie slovom evan-

jelia. Teraz je chvíľa skúšky, spamätajte sa, naznačí apoštol: ak je nejaké napomenutie v Kristu, tak sa ho chopme, ihneď v tej chvíli. Oživme svoj život milosťou napomenutia.

Spomínam si na krásny zážitok z istého zboru, keď jeden zo starších bratov na biblickej hodine zdvihol ruku. Hovorili sme o veľkosti Božej lásky a on s úsmevom srdca začal naspamäť recitovať, aká je nekonečná a nádherná Božia láska: *Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa nevypína, nenadýma sa, nie je neslušná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nezmyšľá zle, neraduje sa z nepravosti, ale teší sa s pravdou...* (1K 13). Priatelja, poznáme evanjelium, milujeme ho. Apoštol nás však učí, že prečítané slovo, ktoré vieme aj zacitovať, začne fungovať až vtedy, keď sa náš blížny zaraduje, že ho napriek jeho slabosti prijímame v Kristovej láske. Ak je nejaké povzbudenie láskou.

Ak je nejaké spoločenstvo Ducha, predostrie Pavol ďalšiu možnú realitu. Prečo by medzi nami nemalo vždy prevládať spoločenstvo Ducha? Prečo by sme nemali v našich zboroch trvalo a pravidelne likvidovať konšpirácie a obľudné zloby vonkajšieho sveta, ak s Kristom povstávame denne k novému životu?

A konečne apoštol vracia naše srdcia ku kroku, ktorým sme vstupovali do Božej rodiny. Prečo sme sa často prestali zdokonaľovať v súciti a v milosrdenstve? Menovite, ak z reálneho života vyplýva, že sa potrebujeme aj vzájomne napomínať? Napomínanie v zboroch pestujeme stále menej a menej. Či ho neopúšťame aj preto, lebo sme podcenili súcit a milosrdenstvo?

Avšak už začiatok nového života v Kristu bol počatý veľkým Božím milosrdenstvom, nič nás neopravňuje, aby sme sa vzdalovali od Božieho milosrdenstva. Tým viac, že sa vzájomne povzbudzujeme myšlienkou apoštola: *ak je nejaký súcit a milosrdenstvo, naplňte moju radosť; zmyšľajte rovnako, majte rovnakú lásku; buďte jedna duša a jedna myseľ...* Obnovovaním Ducha súcitu a milosrdenstva, zažiaria naokolo srdcia radosťou, obnoví sa tiež radosť duchovných vodcov, všetci budeme mať jeden k druhému bližšie. A v Duchu jednoty budeme odolnejší v pokušeniach. Jednota v Kristu už nebude len romantickým snom. ■

učenictvo

Ilustrácie: Gustave Doré: Biblia a archív CZŠ NARNIA PEZINOK

Ježiš káže zástupom

POZNÁMKY A OTÁZKY K UČENÍCKEMU MODELU AKTIVÍT V EVANJELIKÁLNEJ CIRKVI

JAN KOMRSKA, CB Bratislava-Cukrová

Učeničský model práce sa v Cirkvi bratskej objavil asi pred 40 rokmi, ale stále neboli zodpovedané viaceré otázky, ktoré vyvoláva jeho uplatnenie v cirkvi. Nie je isté, či boli otázky vôbec položené. V súčasnosti sa znova hovorí o učeníctve, niekedy aj v súvislosti so zakladaním nových zborov. Predkladáme niekoľko poznámok a otázok o rozdieloch medzi učeničskou činnosťou a štandardnou zborovou prácou, o výzvach učeníctva na ceste osobného posvätenia a rastu, ako aj o možnostiach začlenenia učeničského modelu do práce cirkvi.

V štandardnom modeli evanjelikálneho cirkevného spoločenstva sa kladie dôraz na zvestovanie a výklad Božieho slova, Božiu oslavu, vysluhovanie sviatostí, vyučovanie detí a mladých ľudí v skupinách, zdieľanie sa v skupinách a sociálnu prácu a pomoc potrebným.

Dôraz na osobný vzťah s Bohom je a zostáva základným princípom spoločenstva. Evanjelium sa zvestuje najmä tým, ktorí prídu do zhromaždenia cirkvi. Osobná misijná práca mimo cirkvi je dnes v štandardnom zbore skôr niečím výnimočným. Rast zboru, ak existuje, je závislý na množstve narodených detí, ktoré zostanú v spoločenstve. Dá sa povedať, že model je inšpirovaný Jozuovým záväzkom (Joz 24, 15): *Ja však i môj dom budeme slúžiť Hospodínovi*.

Štandardný model sa javí viacerým ako statický, fádny a bez dostatočnej motivácie členov k osobnému duchovnému rastu. Malý záujem kresťanov o ľudí vo svete sa spája aj so zaostávaním v osobnom duchovnom rozvoji. Nedostatočná účinnosť v oslovovaní ľudí mimo cirkvi, v štandardnom modeli zboru, viedla viacerých ku hľadaniu nápravy. Hľadači nápravy sa, pochopiteľne, obracajú pre inšpiráciu na počiatky kresťanstva a vidia nasledovania hodný vzor v Pánovi Ježišovi Kristovi. Majster nielen vyučoval zástupy poslucháčov, ale povolával a vychovával svojich nasledovníkov – učeníkov. Spôsob práce Pána Ježiša s ľuďmi je trvalou inšpiráciou pre všetkých Jeho nasledovníkov.

Evanjelicálne modely

V evanjelikálnom prostredí vznikli viaceré modely práce na princípe povolávania a výchovy k učeníctvu. Uvádžame modely, o ktorých máme istú známosť, zrejme existujú aj ďalšie.

Navigátori

Základné princípy práce sa ilustrujú kolesom so štyrmi lúčmi – Božie Slovo, modlitba, spoločen-

stvo a svedectvo (misia). Dôraz sa kladie na osobný vzťah s Kristom. Učeník získava nového učeníka a vedie ho k získavaniu nových učeníkov. Navigátori nevytvárajú cirkevné spoločenstvo – zbor, ale ponúkajú spoluprácu lokálnym cirkevným spoločenstvám. Na prácu Navigátorov, ako paracirkevnej organizácie, nadväzuje na Slovensku občianske združenie D3.

Mosty k lidem

Kladú dôraz na prehlbovanie vzťahu s Ježišom a lásku k neveriacim priateľom. V praktickom tréningu učia kresťanov oslovovať neveriacich a viesť skupinky štúdia písma (volajú to discovery). Dokonca aj ešte neveriacich účastníkov „discovery“ vedú k tomu, aby sa zdieľali s tým, čo ich oslovilo, so svojimi priateľmi v sekulárnom prostredí. Po prijatí Ježiša ako Pána, sa okamžite stávajú misionármi a vytvárajú novú bunku cirkevného spoločenstva alebo sa pripájajú do nejakého už existujúceho cirkevného zboru. Mosty k lidem pôsobia ako neziskový spolok.

Betánie Brno

Učeníctvo zakladá na piatich pilieroch: osobný vzťah s Ježišom, zdieľaný osobný život, skutky milosrdenstva, správcovstvo Božích darov a zdieľanie evanjelia. Model je inšpirovaný modelom „Mosty k lidem“. Je zaujímavý tým, že sa pokúša včleniť učeničský model práce do existujúceho spoločenstva zboru Cirkvi bratskej

Rozdiely medzi štandardným a učeničským modelom

Duchovný rast - cesta posvätenia

Život kresťana charakterizuje úcta k mravným hodnotám prezentovaným v Biblii. L. Fazekaš v knihe *Ako žiť* napísal: „...kresťanská etika vychádza z Božieho činu, ktorým nás ospravedlnil, a tak zbavil viny hriechu. Tento akt však pokraču-

je procesom, v ktorom nás Boh oslobodzuje aj od moci hriechu.“

Ospravedlnenie je osobnou skúsenosťou jednotlivca. Aj oslobodenie od moci hriechu sa týka každého individuálne. Život kresťana sa však odohráva v spoločenstve so vzájomným zdieľaním mravných hodnôt, preferencií a pravidiel. Oslobodenie od moci hriechu sa prejavuje v osvojení si princípov kresťanskej mravnosti. Napriek tomu, že sú mravné zásady do istej miery individuálne, v spoločenstve musí jednotlivec prispôbovať svoje zásady všeobecne prijatým zásadám alebo aspoň brať ohľad na

zásady druhých. Nie je to jednoduché a už v apoštolských dobách museli riešiť napr. mravný problém s jedným mäsa obetovaného modlám, ktoré bolo pre niekoho vážnym previnením a inému neprekážalo (R14, 15). Na príklade vidno, že kresťanské mravné zásady sa, do istej miery oprávnené, prispôbujú kultúre prostredia a menia sa v priebehu času.

V tradičnom cirkevnom spoločenstve sa pri výchove mladej generácie vedie aj zápas o odovzdávanie mravných zásad. Dochádza pri tom k tomu, že sa postupnosť: najprv ospravedlnenie a následne oslobodenie, podľa vyššie uvedeného vo výroku L. Fazekaša, mení a očakáva sa, že znaky oslobode-

nia sa prejavujú aj v živote tých, ktorí ešte neprijali ospravedlnenie. A s tým je problém, u niekoho to vedie k odmietaniu konformného akceptovania „vynucovaných“ hodnôt, ale zasa inému to môže byť pomocou na ceste k odpusteniu.

V učeníckom modeli práce sa aplikuje výlučne opačný postup, najprv ospravedlnenie, potom oslobodenie. Učeník nevolá potenciálnych nasledovníkov k tomu, aby zmenili svoju hodnotovú orientáciu, ale aby prijali Kristovo pozvanie a odpustenie. Ospravedlnený hriešnik prijíma Kristovo panstvo po prijatí odpustenia. Ako príklad možno uviesť príbeh zo skúsenosti misie „Mosty k ľuďom“. Kristovo ospravedlnenie prijali chlapec a dievča, ktorí žili v partnerskom intímnom vzťahu. Po prijatí Krista za svojho Pána sa sami spontánne rozhodli vzdať sa spolužitia až do vstupu do manželstva. Neskôr hodnotili toto svoje rozhodnutie ako obohatenie spoločného života, aj intímneho spolužitia a prejavili vďačnosť Bohu za požehnanie, ktoré po svojom rozhodnutí prijali.

V úsilí o duchovný rast a posvätenie nie sú (nemali by byť) rozdiely medzi spoločenstvami so štandardným a učeníckym modelom práce. Rozdielna je len postupnosť ospravedlnenia a oslobodenia.

Otázka

Ako viesť mladú generáciu vyrastajúcu v tradičnom evanjelickom zbore k úcte k osvedčeným mravným hodnotám, a to aj tých mladých, ktorí sú ešte len na ceste v osobnom hľadaní Krista ?

Rôzne úlohy v cirkvi a univerzálna úloha učeníkov

Pre štandardný model kongregácie je charakteristická deľba práce. V učeníckom modeli sa zdôrazňuje, že každý kresťan je učeníkom Ježiša Krista a je ním vysielaný osobne zvestovať evanjelium s cieľom povolať nových učeníkov, ktorí budú viesť ďalších.

Obidva modely práce majú svoj vzor v praxi v začiatkoch cirkvi. V ranej cirkvi nájdeme podporu aj pre dôslednú deľbu práce podľa obdarovania, aj pre metódu postupného učeníctva vedúcu ku kontinuálnej reťazi učeníkov, ktorá je všeobecnou úlohou kresťanov.

Argumentácia v prospech učeníckeho modelu sa opiera o povolávanie a výchovu učeníkov Pánom Ježišom. Z niekoľkých dôvodov však nie je možné mechanicky odvodzovať model postupného učeníctva z činnosti najväčšieho Učiteľa. Po prvé – Ježiš Kristus ako Boží Syn je vo svojom diele na zemi jedinečný a človekom nenapodobiteľný. Po druhé – učeníci Ježišovi v Jeho prítomnosti ešte len čakali na zoslanie Ducha Svätého, ktorý je zdrojom inšpirácie každého učeníka. Po tretie – Učiteľ posielal učeníkov nielen evanjelium a činiť zázraky, ale nemáme záznam o tom, že by ich viedol k povolávaniu a výchove ďalších učeníkov.

V učení apoštola Pavla nájdeme viac usmernení k tomu, aby kresťania využívali rôzne duchovné obdarovanie k rôznym druhom práce (R12, 1, Kr 12). Výzvu k postupnému učeníu poslal Pavol svojmu žiakovi Timotejovi (2Tim2, 2). Ak Timotej prijal výzvu, aby sa venoval verným ľuďom, ktorí „budú schopní učiť iných“, podieľal sa na vytvorení reťaze, ktorú tvorili Pavol, Timotej, nemenovaní verní ľudia a ich žiaci. Príklad z listu Timotejovi ukazuje, že teoreticky mohla vzniknúť štvorčlánková reťaz postupnej výchovy učeníkov. Nie je nám známy záznam v Písme o vzniku dlhšej reťaze učeníkov. Z Pavlovej výzvy Timotejovi nevyplýva, že postupné učeníu sa týka všetkých kresťanov, ale, zdá sa, že len tých, ktorí sú k tomu obdarovaní a povolani.

Je teda zrejmé, že podľa vzoru prvej cirkvi, treba aj dnes deliť prácu v zbore podľa duchovného obdarovania a súčasne viesť kresťanov k učeníu a výchove učeníkov.

Otázka

Ako je možné v jednom zbore (cirkvi) vzájomne skĺbiť obidve metódy práce, keďže sú zrejme obidve biblické a pri tom rozdielne?

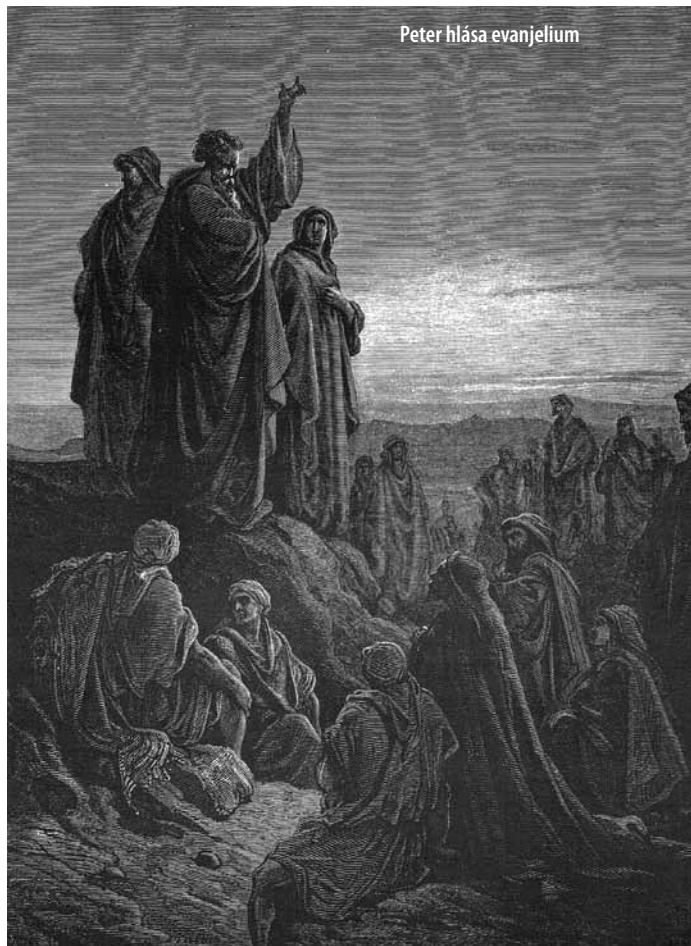
Cirkev a spolok

Reformačné cirkvi s kongregačným organizačným usporiadaním (denominácie) sa formálne podobajú na občianske združenia či spolky. Od čias začiatkov občianskej spoločnosti, v ktorej vznikali rôzne spolky, začali z rôznych dôvodov vznikať aj náboženské spolky. Aj duchovná práca predchádzajúca vzniku CB v Prahe sa konala na spolkovom základe formou prednášok, pretože štát bránil založeniu cirkvi. Krátko po založení samostatnej „Svobodnej cirkvi reformovanej“ v r. 1880 vznikli s cirkvou prepojené spolky ako Domovina pre charitatívnu prácu a Kresťanský spolek mladíkov pre misiu medzi mladými mužmi, ale aj pre vydavateľskú činnosť. Cirkev bratská na Slovensku nadväzuje aj na prebudenckú prácu v Starej Turej vo vnútri misijnom spolku Modrý kríž pôsobiacom vo väzbe na evanjelickú cirkev.

V súčasnosti, paralelne s prácou cirkvi, pôsobia aj kresťanské spolky ako „Navigátori“, „D3“, „Mosty k lidem“ a ďalšie. Ukazuje sa, že pôsobenie spolku povedľa cirkvi (v súbehu s cirkvou) má plné opodstatnenie v prípade, že sú jeho predmetom činnosti vyžadujúce profesionálnu špecializáciu, spoluprácu so sekulárnym prostredím a keď je treba pre činnosť hospodárska nezávislosť na cirkvi (podpora z grantov a pod.). Potenciálnym zdrojom nedorozumení sú však prípady, keď spolek alebo združenie vykonáva rovnakú činnosť ako cirkevné spoločenstvo (alebo ju dokonca koriguje a napráva). Napríklad vnútro misijná činnosť spolku Modrý kríž vlastne „reformovala“ činnosť materskej cirkvi, ktorej bola súčasťou. A to sa nemohlo

zaobiš bez negatívnych reakcií. S odstupom času možno vidieť, že duchovné výzvy Modrého kríža pozitívne ovplyvnili aspoň časť spoločenstva evanjelickej cirkvi, ale spolek svoju činnosť skončil pomerne krátko po smrti svojich zakladateľov, pretože sa nenašli vhodní pokračovatelia.

Potvrzuje sa, že kým cirkev, ako telo Kristovo, je večná, spolky sú dočasné a zriedka pretrvávajú cez jednu alebo dve ľudské generácie. Cirkevné denominácie trvajú tým dlhšie, čím viac sa podobajú Cirkvi a čím menej majú spoločného so spolkom. Je tiež nesporné, že Cirkev ľudí spája (má spájať)

Peter hlása evanjelium

a spolek ľudí rozdeľuje na tých, ktorí sú v ňom a tých, ktorí sú mimo. Netreba to chápať v každom prípade ako vyložene negatívnu vlastnosť spolku, ale skôr ako prejav názorovej plurality. Nie každý náboženský spolek musí konvenovať každému kresťanovi. Zaiste by však, nemal vyvolávať výrazne negatívne emócie.

Otázky

Aké druhy práce je vhodné vykonávať namiesto v zbore v spolku alebo združení?

Je správne, aby sa misia (učenícky model práce) konala v rámci samostatného subjektu (združenia, spolku) s relatívnou nezávislosťou na zbore?

Akým spôsobom by mali byť usporiadané personálne prepojenia medzi vedením cirkevného zboru a združenia ?

Akým spôsobom by mali byť formálne usporiadané vzťahy cirkvi a združenia alebo spolku ?

Skúsenosť s učeníckym modelom práce v CB Bratislava (ďalej C4)

Začiatky

Učenícky model práce priniesli do CB Navigátori. Navigátori začali misiu s členmi a návštevníkmi zboru C4 v období normalizácie okolo roku 1980. V skupinovom štúdiu viedli ľudí k prehĺbeniu osobného duchovného života, k osobnému štúdiu Písma a modlitbám. Odohrávalo sa to v súkromí mimo budovu zboru. Vzhľadom k vtedajšej politickej situácii sa stretnutia konali so značnou mierou utajenia a aj bez spojenia s činnosťou zboru. Po čase sa z účastníkov stretnaní vytvorila menšia skupina prívržencov (členov?) organizácie. Ostatní svoje kontakty s organizáciou utlmili.

Rozvoj

Prívrženci Navigátorov začali s aktívnou misiou. Oslovovali však najmä mladých ľudí z prostredia CB. Viacerým pomohli k vyznávateľskému spôsobu

života a školili ich v misii a k vedeniu ďalších ľudí a zapájali ich do zborovej práce.

Po páde komunizmu sa uplatnili v sekulárnom prostredí v sociálnej oblasti a školstve, ale aj v službách, s cieľom vnášať kresťanské hodnoty do spoločnosti. Nové, slobodné formy aktivity prívržencov Navigátorov a nimi ovplyvnených kresťanov sa vo väčšej miere začali preväzovať s prácou v zbore a aj s jeho vedením. Po istom čase sa organizačné zabezpečenie práce presunulo z Navigátorov na občianske združenie D3.

Výsledky

Výsledkom práce Navigátorov a D3 sú aktívni kresťania ktorí vyrastali v sekulárnom, alebo duchovne vlažnom prostredí. V mimo cirkevnom prostredí sú najviditeľnejšími základné školy a gymnázium, ktoré sú vyhľadávané aj neveriacimi rodičmi, a to napriek deklarovanému a uskutočňovanému uplatňovaniu kresťanských hodnôt vo výchove. C4 je oficiálnym zriaďovateľom škôl v Petržalke a v Pezinku, školy sú však plne autonómne, možno až nezávislé na cirkvi, ale pod „mentorstvom“ D3. Školy nie sú miestom kresťanskej misie, ako sa bežne chápe. Sú to vzdelávacie inštitúcie podobne ako

sekulárne školy, ale s dôrazom na hodnoty, ktoré presahujú ľudské poznanie.

Diskusia

V čase začiatku práce Navigátorov v Bratislave mal zbor C4 pomerne živé kontakty s evanjelickým zborom Above Bar Church v Southamptone. Z prostredia zboru prišlo varovanie pred spoluprácou s Navigátormi. Nevieme, či to bolo na základe reálnych negatívnych skúseností, ale averzia sa preniesla aj do Bratislavy a na Slovensko. Kontakty s Navigátormi rozdelili aj dovtedy bezproblémovo spolupracujúcich členov zboru. Po čase došlo medzi niektorými k vzájomnému zmiereniu, ale k úplnému porozumeniu neprišlo.

V politickej situácii na začiatku práce Navigátorov na Slovensku bola slobodná spolková činnosť nemožná a cirkvi boli úradmi a políciou kontrolované najmä z hľadiska kontaktov so zahraničím. Celá činnosť teda mala punc tajnej organizácie a mimo úzky kruh sa nedostávali informácie ani do spoločenstva zboru. Po nástupe slobody sa situácia zmenila, ale istá miera uzavretosti, s nádychom tajnostkárstva, zostala. Neprebehol otvorený dialóg o vzťahu cirkvi a občianskeho združenia a nie je známa formálna dohoda o ich vzájomnej spolupráci.

Model spolužitia zboru C4 a občianskeho združenia D3 je aj napriek neexistencii dohodnutých pravidiel, na Slovensku čímisi výnimočným. Ale od času rozvinutia učenickeho modelu práce a pokračovania v činnosti občianskeho združenia D3 sa postupne zhoršili vzťahy medzi bratislavským zborom CB a zbormi na Slovensku. Nechcem posudzovať, na ktorej strane bol väčší podiel viny, ale na nedorozumenie musia byť dve strany. Výsledkom nedorozumení s vedením CB, je napríklad aj to, že zlyhal pokus o to, aby sa zriaďovateľská funkcia škôl presunula na vedenie cirkvi a podporilo sa tak zakladanie škôl v iných mestách. Tých nedorozumení je však viac a prenášajú sa aj do cirkevných konferenčných rokovaní, nepovažujeme sa však za povolaných určovať, kde sa stala chyba.

Otázka bez otáznika na záver

Niektoré problémy v cirkvi vari netreba rozpitvávať prílišnou snahou o dokonalú analýzu a v nikam nevedúcich diskusiách. Možno je lepšie nechať čas na dozretie ovocia. Nevieme, či to platí aj o uplatňovaní učenickeho modelu práce, spolupráce cirkvi a spolkov a združení a napokon aj o hľadaní, podľa apoštola Pavla, vyššej či vzácnejšej cesty. ■

ZMĚNA JE ŽIVOT?

(Poznámky ke kázání na přání při společných bohoslužbách v Narnii)

Jonáš kap. 3 a 4

PETR KUČERA, kazatel CB Bratislava-Cukrová

Každý den přináší změnu za změnou. Nejde zastavit mračna na obloze, nejde zastavit dějiny a udělat z nich statický obraz. Některé změny člověk urychluje a přidává je k životu. Ale to bychom začali filosofovat o změnách. Chci se podívat na jeden biblický příběh, příběh o Jonášovi. Je to příběh mnoha různých podob změn.

Je změna život? Je. Každý den přináší změnu za změnou. Nejde zastavit mračna na obloze, nejde zastavit dějiny a udělat z nich statický obraz. Některé změny člověk urychluje. Ale to bychom už začali filosofovat. Chci se raději podívat na jeden biblický příběh o změnách v různých podobách. Je to příběh o Jonášovi.

První změna – metanoia

Máme tu ninivské město. Město v Božích očích velmi hříšné. Nevíme přesně, čím bylo v Božích očích tak zlé. Pán Bůh místní lidi charakterizuje slovy: *„lidia, ktorí nevedia rozlišovať medzi tým, čo je na-pravo a čo naľavo.“* Obyvatelé města tedy neví, co je dobré a co zlé, co je černé a co bílé. Jsou zřejmě tolerantní k „hocičemu“. A to je to zlé. Do tohoto města byl poslán prorok Jonáš, aby zvěstoval Boží soud.

Výsledek jeho zvěstování, kázání byla změna. Změna směru jejich života. Proměna. Obrácení. *„Odvrátili sa od svojej zlej cesty.“* Změn v životě prožíváme mnoho – nové bydliště, nové zaměstnání, narození dětí, seniorský věk... Ale jestli je nějaká změna opravdu velmi významná a Bohem navýsost oceňovaná, pak je to ono: *„Odvrátili sa od svojej zlej cesty.“* Tomu předchází i obnovená schopnost rozlišovat pravou a levou, dobré a zlé, černé a bílé. Tedy jestli je nějaká změna, o kterou máme velmi stát, pak je to ono poznání svých špatných cest a návrat na Boží cesty. Toto proměnu nazývá Písmo „pokání“ doslova proměna mysli, metanoia. A jestli je nějaké velké téma Písma, pak je to právě tato metanoia.

A s touto změnou je spojená i druhá změna.

Druhá změna: Změna Božího pohledu

A tato druhá změna je velmi zvláštní. Jako by Bůh změnil svůj pohled: *„Keď Boh videl ich skutky, že sa odvrátili od svojej zlej cesty, bolo Mu ľúto dopustiť nešťastie, ktorým im pohrozil, a nedopustil ho.“* O Bohu máme spíše pocit, že je neměnný. Kamenný. Stálý. Tady je použit obraz, že „bolo Mu ľúto

dopustiť nešťastie. Tedy jakoby se zde i Bůh měnil. Změnil svůj záměr přísného soudu. Vznesený Bůh, jehož slovo platí, zde, jako by, bere své slovo zpět. Dokonce svého slova soudu lituje. Tímto lidským přirovnáním se nám Bible snaží ukázat na Boží lásku Boha k člověku. Bůh bude lidi soudit, ale především chce lidi milovat.

Nevyžívá se ve svých trestech. Bůh miluje člověka a je ochoten vyjít mu vstříc.

My sami to vidíme především v příběhu evangelia, kde Bůh přichází v Kristu, Božím synu, k lidem, který lidem vypráví o Boží lásce a o pravém smyslu života. A nakonec Kristus dává svůj život, jako přítel za přítele. Tedy Bůh tím, že mu „*bylo líto dopustiť nešťastí*“ odhaluje svou lásku ke každému svému stvoření.

Jonáš nezvládá, „nedává“ změnu

Ale nyní přichází hlavní postava našeho příběhu prorok Jonáš. A ten tuto změnu nedal, neustál, nepřijal: *„Jonášovi sa to veľmi nepáčilo a nahneval sa. I modlil sa k Hospodínovi: Ó, Hospodine, či som nehovoril o tom, keď som bol ešte vo svojej krajine? Preto som chcel skôr ujsť do Taršiša, lebo som vedel, že Ty si Boh milostivý a ľútostivý, zho-vievavý a bohatý v dobrote; Ty olutúvaš nešťastie. A teraz, Hospodine, vezmi môj život, lebo mi je lepšie zomrieť, ako žiť.“* Fascinující. Naštvaný Jonáš. Měl svou krásnou představu, jak ohlásí soud, a potom si užije Boží pomsty. Uvidí možná oheň a síru, uvidí, jak jeho vlastní slova mají dopad.

- Jsou změny příjemné: Nečekané setkání s milým člověkem. Nečekaná změna platu, zdravotního stavu, dostanete lepší pokoj na dovolené....
- Ale potom jsou změny nepříjemné. Právě ve chvíli, kdy jsem se nějak vnitřně usadil ve svém světě, ve svých představách, v dobrém pocitu. A najednou přijde někdo, kdo mi můj svět naruší. Známe to v drobnostech: Poklidná poobědová chvíle u kávy a najednou zvonek u dveří. Nebo nám projekt, na kterém zainteresované pracujeme, někdo

vylepší tím způsobem, že ho zcela změní. Jonáš měl také své vysněné představy a najednou mu je narušil sám Bůh.

Reakce Boha je nesmírně jemná a laskavá: *Hospodin riekol: Či si sa právom rozhneval? Ve chvíli, když jsme rozhněváni na změny kolem nás, dát si tuto otázku: Či si sa právom rozhneval?* Jonáš, zřejmě stále našťvaný vytrvale zůstává ve svých představách. Odešel nad město, postavil si přístřešek a zarputile (trucoval) sledoval a snad i doufal, že ještě přece jen dojde k Božímu soudu a on si tuto chvíli „smažení hříšníků“ užije. Navíc byl hrozný horko, a to ještě více zvyšovalo jeho vnitřní našťvanost.

Třetí a čtvrtá změna

Bůh nechal vedle něj vyrůst rostlině ricinovníku, aby mu přinášela ještě lepší stín a chlad v úmorné pálavě. Ten obyčejný chlad a stín mu, jak čteme v Písmu, přinesl radost uprostřed našťvanosti. Ale Bůh „nastrojil červa“ a ricinovník uschnul. Navíc ještě nastrojil Boh horúci východný vietor a slnko pražilo Jonášovi na hlavu, takže omdlieval a žiadal si zomrieť hovoriac: *Lepšie mi je zomrieť, ako žiť.*

Máme zde dvě malé a rychlé změny. Pálava chladivý stín náhlá změna na pálavu. Jak málo stačí k tomu, aby Bůh pokořil člověka. Jeden malý červ a vedro. Bůh nás někdy učí dobrým vlastnostem pomocí malých minipříběhů v našem životě. Malých vtipných zkoušek víry.

A tady učí Jonáše:

Boh riekol Jonášovi: Či si sa právom rozhneval pre ricínovník? A on odvetil: Právom som sa rozhneval, až na smrť. 'Tu povedal Hospodin: Tebe je ľúto ricínovníka, pri ktorom si sa nenamáhal a ktorý si nepestoval, ktorý za noc vyrástol a za noc zahynu a mne nemá byť ľúto Ninive, veľkého

Jana Severinová

mesta, v ktorom je viac ako stodvadsattisíc ľudí, ktorí nevedia rozlišovať medzi tým, čo je napravo a čo naľavo, a k tomu mnoho dobytka?

Tady příběh Jonáše končí. Má otevřený konec. Snad prorok proměnu Ninivských ustál a vyrovnal se se změnou, které mu nebyla po chuti. Otevřený konec je sympatický i pro nás, protože i my máme před sebou změny, které můžeme ustát, ale i změny, v nichž můžeme vztekle bouchnout onou pálkou o zem, jako onen hoch na baneru našeho kázání. A já přeji všem, abychom změny s Boží pomocí zvládali. A ten příběh nám ukazuje, že Bůh pomáhá a učí zvládat změny. Učí trpělivosti a laskavosti. Celý život jsme v Boží škole a učí nás kde co – červ a ricinovník anebo naše děti anebo někdo dospělý. Jak říkal Larry Crabb: „Každý okamžik v našem životě je příležitost od Boha učit se novým věcem.“ Tady končím úvahu o změnách.

Dovětek

Na úplný závěr si dovoluji dodat poznámku. Ta závěrečná věta se mi velmi vždy líbila: *...a mne nemá byť ľúto Ninive, veľkého mesta, v ktorom je viac ako stodvadsattisíc ľudí, a k tomu mnoho dobytka?* Mě se tam vždy líbil Boží zájem i o ten dobytek. Občas si o sobě říkám, že se chovám jako dobytek. Už ne jako člověk, ale jako dobytek. Ale i o dobytek má Pán Bůh zájem. A možná, že je tu dnes někdo, kdo se cítí, jako ten dobytek a nebo dobyteček. Ale i o Tebe má Svořitel, Pán Bůh, zájem. I za Tebe dal svůj život. Amen. ■

Je zmena život?

Bohoslužby v Narnii

homílie: Petr KUČERA

neděle 25. 9. 2022 o 10.30 hod.

Základní škola – Narnia Beňadická 38

www.cbba.sk

DIABOLSKÝ BLUD

ŠTEFAN MARKUŠ

Kontroverznú tému o konflikte vedy a viery ku koncu minulého storočia nanovo otvorili renomovaní vedci, ktorí sa postupne rozdelili do dvoch výrazne odlišných táborov. Nerozdeľuje ich samotná veda, ale ich svetový názor. Vytvorilo sa medzi nimi reálne napätie, nie v zmysle – veda verzus náboženstvo. Protagonistov oboch skupín delí teistická či ateistická orientácia. Zápas prebieha na úrovni ich argumentov. Oba tábory publikujú knihy, zúčastňujú sa na verejných besedách, ich hlasy znejú v masmédiách. Ostré názorové strety možno prirovnať k sile útočnej a obrannej formácie toho istého mužstva. Výsledkom ich zápolenia sú našťastie len publikácie a nie fyzické zranenia. Medzi ne nedávno pribudlo zaujímavé dielo amerického matematika Davida Berlinského *The Devil's Delusion, Atheism and its Scientific Pretensions* (*Diabolský blud, Ateizmus a vedecká pretváрка*).

A zaradila sa medzi bestsellery. Rozumom obdarené ľudstvo je chťivé počuť názory vedcov o svojej existencii. Neprekvapuje to, lebo všetci si užívame výsledky vedy. Na druhej strane si uvedomujeme, že vedecký spin-off neuspokojuje najhlbšie želania inteligentných ľudí. Vedecké poznatky, produkováné veriacimi či neveriacimi špecialistami zatiaľ neodpovedali na základné ontologické otázky reality sveta. Prečo existujeme? Aký je zmysel života? Prečo skôr niečo je ako nie je? Tieto otázky bytostne súvisia s jestvovaním Boha-Stvoriteľa. Debata o vzniku vesmíru pretrváva a budí záujem. Ukazuje veda na cestu od Boha alebo k Bohu? Alebo je neutrálna v podobných otázkach? Molekulárny biológ Richard Dawkins, otec tzv. „Nových ateistov“ volá k „obnove povedomia“ občanov našej planéty a šíri evanjelium ateizmu ako jedine akceptovateľnú komoditu na súčasnom trhu myšlienok. Geniálny astrofyzik Stephen Hawking s Leonardom Molodnowom presvedčujú, že fyzika nenechala pre Boha nijaké miesto. Tvrdia, že zákony fyziky sú jediné schopné vysvetliť našu existenciu. Aj „filozofia je mŕtva“ a stratila svoje opodstatnenie, lebo jej miesto v epistemológii prevzala fyzika.

Aká je povaha reality? Potrebuje vesmír Stvoriteľa? Hawking je presvedčený, že prvotná príčina existencie čohokoľvek nemá osobný charakter „pretože existuje gravitačný zákon a vesmír sa môže a bude kreovať sám zo seba. Spontánne stvorenie je príčinou toho, že existuje skôr niečo ako nič, prečo existuje vesmír, a prečo existujeme my.

Nie je nutné oslavovať Boha, že uviedol vesmír do chodu.“ Prírodné zákony obsahujú v sebe samom tvorivú silu, tvrdí nedávno zosnulý génus-ateista. Reakcie prišli okamžite.

S istým prevrpením do tejto diskusie vstúpil David Berlinski. Už titulok knihy na prvý pohľad vyvoláva kontroverzné pocity. Berlinski píše, že jeho „knihy je v akomsi zmysle obranou náboženského myslenia a cítenia“ a tvrdí, že knihy, ktoré poprední vedci v uplynulých rokoch vyprodukovali a rinuli sa z každej tlačiarne priniesli na čitateľský trh diskutabilný odkaz: Pretože vedecké teórie majú pravdu, náboženstvo sa musí myliť. Cituje z eseje Sama Harris *Science Must Destroy Religion (Veda musí zničiť náboženstvo)*. Predpokladá, že takáto výzva k džihádu na seba určite nedá dlho čakať. Berlinského vyrušuje, že vedci sebavedome vyhlasujú, že dospeli k dôkazu, že Boh neexistuje. Spochybňuje tézu, žeby „filozofia“ vedcov niečo riešila. Skôr nemá nič do činenia s vedou a ešte menej s Božou existenciou.

Podobné vyhlásenia pokladá za predstavy a proklamuje, že myseľ vedcov haraší ilúzia, že „existuje niečo čo počúva na meno veda, a to, čo počúva na meno veda, ponúka svetu súvislú predstavu o vesmíre.“ Ak je prvá predstava nepravdivá, tá druhá bude tiež – tvrdí.

Autor naráža na preceňovanie vedeckých poznatkov. Je pravdou, že nič nepočúva na meno veda, hovorí. Veda iba hľadá reálny obraz sveta. To, čo platí dnes, nemusí byť pravdou zajtra. Všetko podlieha falzifikácii – to je krédo čistej vedy. Hľadanie reality nie je a nebude ešte dlho na konci. Naša realita je zdanlivá a v podstate je určená tým, čo vieme dnes, čo zažívame a si myslíme, že práve existuje. Ľudská skúsenosť býva väčšinou mätúcim vodičom k pochopeniu pravej povahy reality. Izák Newton sa stal otcom klasickej reality. Alberta Einsteina pokladáme za otca relativistickej reality. Po nej „vypukla“ éra kvantovej reality. V 21. storočí už uvažujeme o kozmologickej, jednotnej, kvantovo-gravitačnej či superstrunovej realite. „Pred našimi zrakmi tancuje iba chatrný kúsok reality“ – píše astročasticový fyzik Brian Greene. Teórie, ktoré poznáme sú síce „veľkolepé, hlboké, zložité, niekedy fenomenálne presné, ale zároveň obsahujú mučivo protirečivú schému všetkých vecí“ – hovorí geniálny matematik Roger Penrose. Takže, stále nevieme, ako vznikol vesmír. Berlinski nevynechal

ani „velebenie“ Charlesa Darwina, ktorý špekulatívne uvažoval o tom, ako sa život vynoril, z „tepľého jazierka“. Z toho jazierka dnes nezostalo nič. Máme chabú predstavu o tom, ako sa život vynoril, a nemôžeme s istotou tvrdiť, že bez zásahu inteligentnej bytosti sa vôbec mohol vynoriť.

Konečným cieľom vedy je uspokojiť odvekú túžbu človeka po poznaní. Prírodná zvedavosť človeka nevzbudzuje vždy túžbu poznať pravú príčinu našej existencie. S takým poznaním totiž súvisí aj otázka kauzality. Detektív metódu odhaľovania zločinu obhajuje vždy tvrdením, že: „Ak budem vedieť ako, potom sa dozviem aj kto.“ Problém, ktorý zamestnáva inú skupinu vedcov je: Ak sú zákony fyziky schopné tvoriť, kto stvoril zákony? Veda nedokáže na všetko odpovedať. Keď sa však raz dozvie „ako“ vnikol vesmír, potom sa dozvie aj to „kto“ je pôvodcom nášho bytia. Vyznávači hnutia „Nových ateistov“ takéto uvažovanie odmietajú.

Berlinski ďalej argumentuje, že veda nedokáže zmieriť chápanie ľudskej mysle so žiadnou triviálnou teóriou o tom, ako funguje náš mozog. A my nedisponujeme, okrem triviálnych teórií, inými. Navyše o ľudskej duši nedokážeme povedať nič zaujímavé. Nevie, čo nás pobáda konať správne, alebo odkiaľ sa berie predstava dobra. V tom všetkom vidí autor prenáhlené preceňovanie vedeckých poznatkov. Veda je skôr pokorená a nie triumfálna.

História vedy pozná veľké pokroky, ale aj pády vedeckých teórií. Nepochybne sa pádom nevyhne ani v budúcnosti. Po mnohých rokoch skôr veríme, že čím budú teórie o našej realite sofistikovanejšie, tým budú nepochopiteľnejšie. To však neznamená, že si ich nemáme ceniť. Veda zaiste pripraví ešte nejedno veľké prekvapenie. Určite rozšíri náš pocit úžasu. David Berlinski, autor nezvyčajnej knihy, sa pokladá za neverca a vyzýva svojich čitateľov k opatrnosti a upozorňuje na fakt, že nijaká vedecká teória sa nedotýka tajomstiev viery a náboženskej tradície. Reflektuje pocity obyčajných ľudí. Na naše každodenné potreby nedávajú odpovede rovnice kvantovej teórie poľa. Riešenia sa však opožďujú dávať prominentní vedci „svojou plytkosťou“, hovorí. Sekulárna vedecká obec sa často nepodložene usiluje nahovoriť, že nie sme nič viac ako kozmické náhody. Berlinski upozorňuje,

že ateistická viera je naprogramovaná iba sebaistotou, že príroda ľudí bez viery vybavila schopnosťou čeliť skutočnostiam, ktoré by ostatní nezvládli. Dodáva, že „nie je ani najmenší dôvod myslieť si, že je tomu tak.“ Je až neuveriteľné, že ateista sa stavia do úlohy apologéta spirituality. Čo už len povedať o jeho provokujúcej myšlienke:

„Kým veda nemá čo hodnotné povedať o veľkých a páľčivých otázkach života, smrti, lásky a zmyslu. To, čo o týchto otázkach povedali náboženské tradície ľudstva, predstavuje koherentný myšlien-

kový systém. Túžby ľudskej duše nie sú márne. Existuje systém presvedčení, primeraný zložitosti ľudskej existencie. Existuje odškodnenie za utrpenie. Vo vesmíre pôsobí princíp prekonávajúci sebeckosť. Všetko dobre dopadne. Nevie, či niečo z tohto je pravda. Ale som si istý, že vedecká komunita nevie, že je to nepravda.“

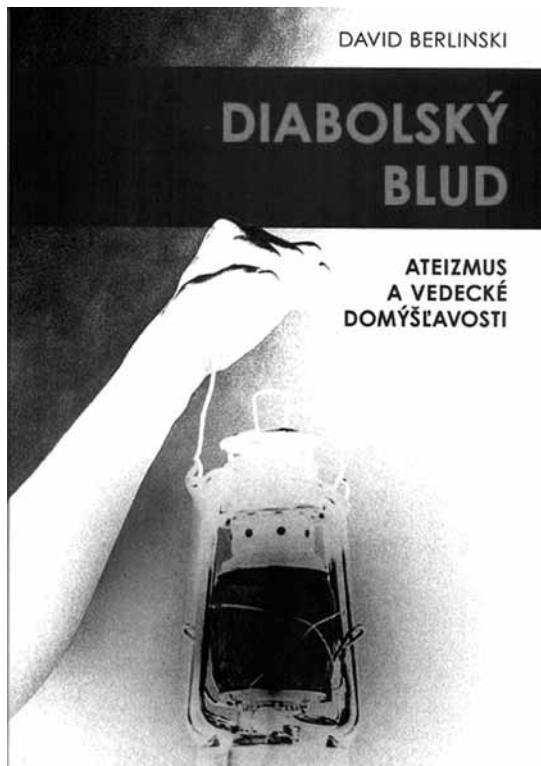
John C. Lennox v knihe *Lov na Boha (Prečo Noví ateisti mňajú cieľ)* cituje inú Berlinského publikáciu (v ktorej reagoval na sloganovú kampaň Nových ateistov, keď na autobusoch hromadnej dopravy vo veľkých mestách Spojeného kráľovstva umiestnili heslo *Pravdepodobne Boh neexistuje, už sa neobávajú, začni si život užívať*). Berlinski spontánne navrhol

akúsi „skúšku reality“ (reality check) propagovaného hesla a vyjadril ho nasledovne:

„S myšlienkou, že *Boh neexistuje*, môžu ateisti uvažovať o mnohých nových radoostiach, ktorá však vyvoláva obvyklú otázku: Zbavili sa ateisti konečne obáv a začali sa naozaj tešiť zo života? Lebo nebaď, žeby v ostatných rokoch pluzgiere svedomia prominentných ateistov pukli a zbavili sa úzkosti. Krátko pred upadnutím do kómy, si ťažko predstaviť ako by sa Richard Dawkins, Sam Harris, Daniel Dennett alebo Christofer Hitchens prestali obávať menej a pripísali to vzkypeniu ich ateizmu. Nech by boli benefity ateizmu akékoľvek, vo všeobecnosti nezbavujú obáv; a tí, ktorí sa z úzkosti vyslobodili, dokázali to preto, lebo prestali myslieť.“

Takéto úderné myšlienky prezentuje vedec, ktorý sa nepokladá za veriaceho. Odporúčam čítať Berlinského knihu s otvorenou myslou a porozumením. Hovorí do duše súčasného kresťanstva. ■

(David Berlinski, *Diabolský blud – Ateizmus a vedecké domýšľavosti*, Porta libri, 2021)

Rubriku Misia redakčně připravili
JURAJ INSTITORIS a BOHUSLAV PIATKO.

JIŘÍ DOHNAL, Chorvátsko

Koncem září proběhla ve Splitu snad nejlepší celorepubliková pastorálka. 120 pastorů a diakonů pozvedlo v neskutečné jednotě svůj hlas k Bohu v uctívání.

Všechna rozhodnutí na pastorálce byla donesena v jednomyslné shodě. Nikdo nebyl proti a nikdo se hlasování nezdržel. Jedna z nejkrásnějších událostí byla, když představitelé jednoho sboru, který před 15-ti lety vystoupil z EPC v Chorvatsku vyjádřili v pokoře a upřímnosti touhu znovu se k nám připojit. A kromě toho byli ustanovení 2 noví pastoři. Oba na Istrii Jan Čief jako pastor EPC Poreč a Daniel Lasić jako pastor EPC Hosana v Pule. Stávající pastor Nebojša po 35 letech služby předal štafetu právě jemu. Paráda.

Setkání misionářů

Dnes jsme byli opravdu v mezinárodní sestavě: Chorvaté, Slováci, Češi, Poláci, Němci, Francouzi, Ukrajinci a Mexikanka. Na setkání, které pravidelně organizuje AoG (Assemblies of God) bylo okolo 500 misionářů z celé Evropy. Někteří z nich veřejně sdíleli své boje a zkoušky, kterými procházeli na misijním poli. Bylo velmi povzbuzující slyšet mé „kolegy a kolegyně“ misionáře mluvit tak upřímně a otevřeně a mnohdy i se slzami o ceně, kterou zaplatili za to, že můžou být v první linii a šířit evangelium Království v cizích zemích. Měl jsem dojem, že jsme všichni příbuzní.

Ak by som mala zhrnúť tento rok do jedného slova, bolo by to „zaneprázdnenosť“. Popri práci na plný úväzok pre Handlab, polovičný úväzok s OM a extra príležitosti ilustrovať detské knihy, mi mnoho času navyš naozaj nezostáva. Skôr ma to zanecháva s myslou plnou otázok ohľadom budúcnosti a ľahkou závislosťou na káve... Jediný spôsob ako žiť v pokoji a akejsi rovnováhe je, keď sa opieram o verše z Biblie, kde autor píše o postoji Izraelitov v Exile – Jeremiáš 29, 7. Usilovať sa o blaho tohto sveta, aj keď som si plne vedomá toho, ako veľmi to nie je náš nebeský domov, po ktorom tak túžime.

OPIERAME SA O BIBLIU

LENKA a JASON KNOETZE (JAR)

Operation Mobilisation

Za posledných pár mesiacov som mala možnosť udávať vizuálny smer pre vianočnú kampaň OM International a pracovať na materiáloch, ktoré budú využité vo viacerých krajinách sveta, na sociálnych sieťach, ako aj osobne... Veľmi som si užívala výzvu byť súčasťou tímu, ktorý bol síce roztiahaný po celom svete, no vysoko profesionálny po každej stránke. Okrem toho aj naďalej ponúkam podporu miestnym službám a iniciatívam, pomáham s pozvánkami na fundraisingové podujatia a pod.

Na srdci mám najmä projekt, kde som spracovala dizajn finančného návrhu nášho tímu v Lesote. Miestni vodcovia zháňajú peniaze na stavbu centra, kde by sa ľudia z blízka aj z ďaleka mohli naučiť praktické schopnosti ako drevorezbu, výrobu nábytku, krajčírstvo atď. Toto centrum by poskytovalo ubytovanie a taktiež multifunkčné miestnosti pre školenia a konferencie, spájajúc duchovné vedenie s praktickými zručnosťami, čím bude rásť a napredovať nielen miestna komunita, no tiež africkí misionári, ktorí sa rozhodnú niešť evanjelium do oblastí ako je Sahel – časť Afriky, najmenej zasiahnutá evanjeliom. Keďže západný model misijného sponzoringu je v kontexte africkej cirkvi nedostatočný, práve výučba praktických schopností by mohla byť odpoveďou na otázky dlhodobých finančných príjmov.

Handlab

Teraz sa dostávam k pár obrázkom mojich ilustrácií pre Handlab, kde sa podieľam na výrobe edukačných materiálov pre učiteľov na školách s hluchými a ťažko počujúcimi deťmi. Vedeli ste o tom, že

prvé školy pre hluchých na africkom kontinente založili misionári afro-amerického pôvodu?! Ich príbehy sú nesmierne motivujúce a istotne by boli aj vám inšpiráciou!

Jason

Môj drahý manžel má práce nad hlavu. Keď práve neučí v škole, tak si buď pripravuje osnovy na ďalší deň, alebo opravuje písomky, alebo je zaneprázdnený štúdiom pedagogického minima. Popri tom všetkom má pokorný postoj a je mi nablízku, plne rozhodnutý nezanedbávať naše manželstvo ani službu cirkvi. Netuším ako to zvláda, no mám podozrenie, že to má niečo dočinenia s Božou milosťou a modlitbou (a kde-tu hrnčekom kávy).

Modlitebné námety:

Prosby za našich študentov, za odvahu a integritu pri zdieľaní svojej viery so spolužiakmi.

Prosby za nového šéfa Handlabu – moja nadriadená emigruje s rodinou do Anglicka.

Prosby za Jasonovu prácu. Aj keď je celkom možné, že Pán Boh ho povoláva do ďalšieho roku práce pre Calling Academy, kde teraz učí, jeho schopnosti a láska ku kreativite, dizajnu a animácii leží úhonom. Možno by sa mu dala niekde nájsť práca, kde by mohol učiť dizajn a animáciu?

Ďakujeme za vašu podporu a modlitby! Bez vás by sme túto prácu nemohli vykonávať. Držte sa a nech vám Pán Boh dáva pracovnú/životnú rovnováhu kde treba a nadprirodzenú silu, keď je tej rovnováhy dočasne pomenej. ■

INÁ ALTERNATÍVA MISIJNÉHO LETA alebo ZÁŽITKY Z MUKAČEVA

PETER PRIŠTIAK, kazateľ CB v Michalovciach
Foto: ARCHÍV - ZBOR MILOŠŤ, MUKAČEVO

Ako sa to začalo

Všetko to malo byť inak. Už vlni sme plánovali zorganizovať v rámci „Misijného leta“ brigádnickej tábor v Mukačeve (Zakarpatská Ukrajina). Náplň práce – kladenie dlažby na zborovom dvore pri modlitebni pomerne mladého baptistického zboru Milosť. Brigádnici – mládež zo Slovenska.

No na jar vypukla vojna. Zbor Milosť v Mukačeve sa naplno zapojil do služby utečencom. Miesto kladenia dlažby nás požiadali, aby sme im asistovali pri „dennom detskom tábore“ v júli. Bola to zmena plánu a my sme sa už predtým (kvôli vojne) vzdali myšlienky na „Misijné leto“. Napokon som napísal list zborom CB. Dosť neskoro (10 dní pred odchodom) a s malou vierou. Reakcie prišli veľmi rýchlo – Miro z Levíc, Tim a Sharron z USA (bývajúcí v Iňačovciach pri Michalovciach), Zlatka a Daniel z nášho zboru a napokon aj Ukrajinka Juľa s dcérkou Vieročkou. K tým sa má vraj pridať aj manžel Seva, ktorý sa zaradí do tímu priamo v Mukačeve.

Vďaka Bohu! Tak sme sa tam v nedeľu 17. júla vybrali, aby sme sa zaradili do veľkého tímu vedúcich.

Detský tábor

Denný detský tábor je pre baptistický zbor Milosť už tradícia. Každý rok sa tam po celý týždeň od pondelka do soboty zide veľký počet detí (60 – 90), z ktorých mnohé nepochádzajú z veriacich rodín. Žijú vo vedľajších bytovkách, ale aj vo vzdialených dedinách. Od rána až do neskorého popoludnia sa im vedúci intenzívne venujú, aby ich oboznámili s evanjeliom, učili ručným prácam, otestovali ich športové schopnosti a najmä vytvorili láskavé a radosné prostredie. Tento rok počet detí prevyšil stovku. Sloganom a témou tábora bola veta: „Svoj svojim“ a teda o tom, ako patríme Bohu, ktorý nás volá do svojej blízkosti a dáva nám Slovo, ktoré je pre nás ochranou aj výzvou. Boli sme radi, že sme sa mohli zapojiť do rôznorodej pomoci – priamo do vyučovania (Juľa, Seva, Zlatka), športovania, ruč-

ných prác a ... nosenia vody (ostatní). Vedúci nás prijali medzi seba ako svojich – nebolo treba tlmočníkov (vari iba v prípade Tima a Sharron).

Modlitebna a budova školy

Bývanie s utečencami

Dost' nás zaujímalo, kde nás ubytujú. Neriešili to veľmi – všetci sme sa ocitli vo veľkej (12 posteľovej) izbe, ktorú sme zdieľali s ďalšími „utečencami z východu“. Izba je súčasťou novej budovy (pôvodne určená pre biblickú školu, no narýchlo dokončená pre účely ubytovania), ktorá sa nachádza na jednom dvore s modlitebňou. Bol to dobrý zážitok – „po fajronte“ sme mohli zdieľať svoj čas s ľuďmi, mladými aj starými, ktorí prišli zo severu a východu Ukrajiny, veriaci, aj hľadajúci alebo „agnostici“. Na chvíľu sme sa aspoň trochu mohli cítiť ako oni – poschodové postele, jedna sprcha a WC na poschodí, spoločné stravovanie v zborovej kuchyni a mnoho príbehov. Vládol tam poriadok, disciplína, ale aj srdečnosť. Každý bol nejako zapojený do služby. Ženy varili, muži pomáhali s dokončovaním budovy alebo chodili na brigády do mesta. Je obdivuhodné koľko sa toho spravilo od začiatku vojny na objekte budúcej školy (vonkajšia fasáda, úprava interiéru a polozenie dlažby na dvore – to by sme boli robili my, keby vypukla vojna). Nemáme prehľad o počtoch, ale predpokladám, že zbor Milost' už takto pomohol stovkám utečencom. Niektorí tam boli len chvíľu a šli ďalej (domov, do cudziny, do iného mesta), niektorí tam bývali niekoľko mesiacov, no cieľom je, aby každému našli trvalejšie bývanie v meste. Nakoniec aspoň jeden príbeh, ktorý mi vyrozprával jeden z nich - Saša (cca 30 ročný otec rodinky):

„V noci 24. februára ma (neďaleko Kyjeva) prebudil vzdialený hrmot. Keďže som predtým slúžil v armáde, bolo mi to podozrivé. No potom hrmot

prestal. Vrátil som sa do spálne, no znovu hrmí. Šiel som spať a nadržanom mi zvoní sesternica z USA – začala sa vojna, utekajte! Nuž tak sme sa zbalili a šli sme.“ Saša síce pochádza zo „Zakarpattia“ (západná Ukrajina), no oženil sa v Luhansku a kúpili si tam dom. V roku 2014 odtiaľ ušli, skôr ako sa separatisti zmocnili krajiny. Prestahovali sa do Kyjeva, tam si prenajali byt a požičali si na kúpu nového. Keď vypukla vojna, vrátil sa do Zakarpattia. Saša je mladý, nesmierne šikovný majster, podnikavý človek s veľkými snami. No jeho prvá veta bola: „Vieš, je to tak, ako je napísané - Nechváľ sa zajtrajším dňom“.

Zo zborovej kuchyne

V tejto časti si netrúfam opísať veľké umenie kuchárov a pomocníkov (deti z detského tábora dostávali desiatu, obed a olovrant + denne sa tam stravovalo cca 30 utečencov a ... nejakí Slováci). Mám skôr na mysli ľudí, ktorí tento zbor vedú, vyučujú, plánujú a modlia sa. Mal som príležitosť stráviť trochu času s hlavným kazateľom (Dávid) a diakonom zboru (Rostík). Keďže sa už v minulosti zapájali do misie a humanitárnej pomoci chudobnejším na okraji mesta (rodiny, jednotlivci, sirotky, atď), boli pripravení na omnoho masívnejšiu humanitárnu pomoc utečencom. Je to náročné, ale idú ďalej. Zbor „zbohatol“ na ľuďoch, zároveň však aj tu (ako v celej Ukrajine) cítiť nedostatok služobníkov a predovšetkým kazateľov (ktorí odchádzajú z krajiny). S tým Dávid nevie nič urobiť, no snaží sa zapájať tých, ktorí aspoň dočasne prebývajú v ich priestoroch.

Ukrajina a vojna

Keď sme cestovali do Mukačeva, mali sme dojem, že táto časť Ukrajiny si ďalej žije svojím životom, obchody sú plné, fabriky naplno produkujú. Na prítomnosť vojny nás najprv upozornili veľké billboardy, napríklad aj asi také ako: „Hospodine, ochraňuj Ukrajinu a pomôž nám!“ Prekvapilo nás aj vlastenectvo detí na dennom tábore – vyjadrené oblečením (tričká a čiapky s národnými symbolmi) alebo nadšeným spievaním piesní o Ukrajine. V centre mesta bol bežný ruch – ako keby sa nič nedialo, no dozvedel som sa, že každý zdravý muž (pokiaľ nemá zvláštnu bumášku/papier) chodí po meste opatrne, lebo kedykoľvek môže obdržať povolávací rozkaz. Niekedy priamo pri nástupe do šichty vo fabrike. Aj s týmto musia počítať veriaci na Ukrajine – to by však bolo na iný článok.

To najlepšie na koniec

Keďže sme na Ukrajine boli viacerí, požiadali som niektorých o krátke vyjadrenie svojho dojmu:

Daniel Vasiľ

„Pre mňa bol tento pobyt silným zážitkom. Spoznal som mnoho úžasných ľudí, ktorí sa stali súčasťou môjho života a sú pre mňa vzorom, že aj napriek

neľahkej situácii, keďže niektorí utiekli zo svojich domovov pred vojnou, sú veselí, vďační a vo všetkom sa spoliehajú na Pána Boha.“

Zlatka Ďuríková

„Od misie na Ukrajinu v čase vojny, som nemala nejaké radostné očakávania. No už pri vstupe do dvora nás čakala pestrá výzdoba a ešte láskavejšie privítanie domácimi členmi zboru. Neboli to smutné tváre, ktoré by sa utápali v žiali, ale ľudia, ktorí veria, že v nebi je Mocnejší a postará sa o nich. Deti, kde mnohé z nich zažili na vlastnej koži, čo to je vojna, sa aktívne a s nadšením zúčastňovali všetkých aktivít. Väčšina z nich prvýkrát počula Božie slovo. Piesne a chvály spievali tak hlasno a s radosťou, že my počúvajúci sme len žasli. Tam, kde som očakávala smútok a žiaľ, som nakoniec našla pokoj a veľa radosti. Taktiež som mohla vidieť, že Pán Boh si vie použiť aj takéto situácie ako je vojna na svoju slávu.“

Sharron Sherman Teed

„Bolo to pre nás zvláštne privilegium slúžiť v tíme, ktorý šiel do Mukačeva (Ukrajina). Šli sme, aby sme boli požehnaním pre zbor, ktorý organizuje detský tábor. Avšak, boli sme to my, ktorí sme prijímali požehnanie. Boli sme veľmi povzbudení zborovou rodinou, ako aj utečencami, ktorí pomáhali s organizáciou a programom tábora. Každý sa pridal a pracoval s ochotným a radostným duchom. Môj manžel Tim a ja sme pomáhali s tvorivými dielnami, so športom a takisto sme zabezpečovali dostatok pitnej vody. Jedna z vecí, ktorá obzvlášť vynikla bol dôraz na učenie sa biblických veršov a rozprávanie biblických príbehov. Verím tomu, že deti naozaj dostali šancu učiť sa o Ježišovi. Byť maličkou súčasťou takejto udalosti bolo pre nás skutočným požehnaním.“

Ďakujeme vám všetkým, ktorí ste nás podporili a mysleli ste na nás! A to najdôležitejšie nám stále pripomínali deti v ich nádhernej piesni – prečo milujem Ježiša? Preto, lebo za celý svet trpel v mukách na kríži. To je naša radosť i nádej v akejkolvek dobe – aj v tej vojnovej. ■

Zlatka s deťmi

Pri obede

Všetci spolu

ODPOČÍŇ SI

ANNA ČINČURÁKOVÁ
TIPULOVÁ

Dovolenka pre mňa nie je len o túžbe spoznávať nové miesta, venovať sa rodine a „vyhodiť si z kopýtka“, aby sme sa mohli pochváliť peknými fotkami... Dovolenkový odpčinok je pre mňa vec pokory pred Hospodinom. Vec existenčnej potreby mojej duše a prijatie toho, kto som a ako som bola stvorená. Priznávam si, že nie som nadčlovek, ani stroj nastavený na výkon služby a moje sily sú obmedzené. A s pokorou prijímam aj svoju nahraditeľnosť. A to vôbec nie je ľahké! Bojíme sa odpočívať, pretože zápasíme s tým, že nás niekto nahradí, že zrazu nebudeme až takí dôležití a potrební pre tento svet... Naša hodnota v tomto svete totiž závisí od výkonu, ktorý podávame. Ale Božie deti majú inú možnosť!

Musela som sa naučiť už v prvých rokoch materstva, že odpočívania je súčasťou Božieho stvoriteľského poriadku, ktorý musím rešpektovať, ak chcem, aby sa ľudia okolo mňa mali dobre. Keď odpočívam, vzdávam sa akejkoľvek kontroly nad všetkým, čo sa okolo mňa deje. Púšťam to zo svojich rúk a prepúšťam Mu svoje starosti. A plne sa odovzdávam do Jeho láskavej starostlivosti.

Povedal im: Poďte vy sami do ústrania na púste miesto a trochu si odpočinite! Stále tam totiž prichádzalo a odchádzalo množstvo ľudí, takže sa nemali kedy ani najesť (Marek 6, 31).

LASTOVIČKY

Nedávno prileteli Lastovičky zo Starej Turej do Martina.

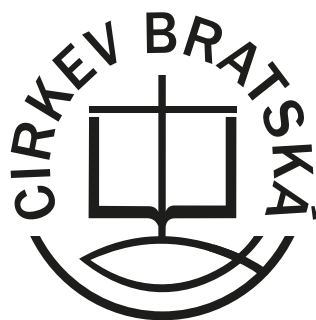
Všetci sme na ceste, priatelia. Letíme domov. Je to cesta plná dobrodružstiev a spoznávania, cesta, na ktorej sa učíme, čo je a čo nie je dôležité, učíme sa poslušnosti, láske a dôvere nášmu Pánovi, ktorý nás vedie, aby sme šťastne doleteli do cieľa. Nie je to prechádzka ružovou záhradou! Je to náročný let.

Viete, čo si vždy nanovo bolestivo uvedomujem? Nie všetci doletia do večného nebeského domova. Vieš, kde máš domov? Ľudia si vymysleli rôzne nebá, aby upokojili svoje rozochvené srdcia, keď na nich dýchne večnosť. Nebo futbalové, herecké nebo, psie nebo... – nebá, ktoré neexistujú. Nie všetci doletia do toho skutočného – do Kánanu, ktorý nám nebeský Otec pripravil. Nie všetci tvoji známi, priatelia, a ľudia, ktorých máš rád, zvládnu túto náročnú cestu.... Niektoré „lastovičky“ to vzdajú, iné sa stanú korisťou „dravca“, pretože neleteli spolu s krdlom, ďalšie uprednostnili dobroty, ktoré svet ponúka. Niektoré otrasené bolesťou a ťažkosťami padli do hlbín temnoty.

Ach! Tak veľmi potrebujeme byť poctiví sami pred sebou v tom, čomu skutočne veríme! Potrebujeme viac milovať a žiť autentické kresťanstvo, aby sa nám to nestalo, moji milí. A tak vás pozývam k modlitbám. Modlíme sa, za náš šťastný let, za tých, na ktorých nám záleží, za to, aby sme sa raz mohli všetci stretnúť Doma.

(Poviedku od Kristíny Royovej *Ako prišli lastovičky domov* v muzikálovom prevedení navštívil s našimi Lastovičkami Jana Feríková.)

Z ROKOVANIA RCB

SEPTEMBER 2022

Rada prerokovala a schválila:

Vizitačné správy z vizitácie zborov v Leviciach, v Žiline a v Trnave. Rada pozve správcov misijných zborov na stretnutie s Radou.

Rada rozhodla:

O predĺžení pracovnoprávného vzťahu s Martinom Kaščákom (pastoračný asistent v zbere Bratislava – Paradox) do 31.8.2023

Rada vzala na vedomie

Informácie predsedu Rady o jeho návštevách v niektorých zboroch. Diskutovala o situácii v zboroch bez správcov a vzala na vedomie, že

- inštalácia kazateľa Juraja Institoris v Banskej Bystrici bola 12. 6. 2022,
- inštalácia kazateľa José Calva v Žiline bola 19. 6. 2022,
- inštalácia vikára Pavla Jurču v Bratislave – Kaplnka bola 3. 7. 2022,
- inštalácia kazateľa Jána Verčimáka v Bratislave – Paradox bola 14. 8. 2022,
- inštalácia kazateľa Juraja Sabola v Spišskej Novej Vsi bola 28. 8. 2022,
- inštalácia kazateľa Martina Kačura a vikára Ľubomíra Lorinca v Prešove bola 4. 9. 2022.

Správu kazateľa Jána Verčimáka zo študijného voľna a správu kazateľa Petra Prištiaka zo služobnej cesty na Ukrajinu.

Správu Jána Henžela z valného zhromaždenia IFPEC (Internal Federation of Free Evangelical Churches), ktoré sa konalo v septembri v Grécku. Za predsedu IFPEC bol zvolený John Nielsen z Dánska a za generálneho tajomníka Oyvind Haraldseid z Nórska

Odstúpenie Jaroslava Maďara z Výboru Slovenskej biblickej spoločnosti.

Že stretnutie Rád cirkví združených v Združení evanjelických cirkví (ZEC) je plánované na 28. 10. 2022

Ďalej Rada:

Mala rozhovor s Romanom Dirdom (Spišská Nová Ves), ktorý požiadal o prijatie do vikariátu. Rada prijala brata Romana za vikára na plný úväzok v Zbere v Spišskej Novej Vsi od 1. 10. 2022. Vedúcim jeho vikariátu bude kazateľ Juraj Sabol a mentorom kazateľ Martin Kačur. Schválila príspevok k jeho mzde z Fondu Levita.

Nemá žiadny návrh na zmenu Poriadku Cirkvi bratskej a nevyužije právo navrhnúť kandidátov pre voľbu Rady v roku 2023.

Diskutovala o vhodnej téme a seminároch pre Spoločnú konferenciu 2023 a predkladá návrh na dve témy: 1. Ako spolu ďalej? 2. Ako slúžiť ukrajinským utečencom?

V zmysle kľúča pre výber delegátov na Spoločnú konferenciu Rada losovaním rozhodla o jednorazovej výmene delegátov pre Spoločnú konferenciu 2022 medzi zbormi: Trenčín a Žilina – Za kostolom; Stará Turá a Levice.

Vymenovala Komisiu pre rozdeľovanie príspevkov z Evangelische partnerhilfe v zložení: Štefan Evin, Martin Kačur, Juraj Klementovič, Zuzana Banová.

Stanovila termín jarnej pastorálky kazateľov s manželkami na 2. – 4. 2. resp. 9. – 11. 2. 2023 podľa možností vhodných zariadení. Téma: Vyhovenie v službe.

Stanovila termín budúcoročnej Konferencie na 12. – 13. 5. 2023.

OKTÓBER

Rada mala pravidelný rozhovor s tajomníkom pre mládež Slavomírom Krupom o jeho činnosti a aktuálnom dianí v Únii detí a mládeže. Brat Slavomír zbory pravidelne informuje listom.

Určila predsedu Rady, tajomníka Rady a Martina Kačura za delegátov Rady na Spoločnej konferencii.

V súčinnosti s Komisiou pre návrhy určila termíny pre podávanie návrhov na Konferenciu 2023:

- 1. kolo podávania návrhov: do 29. januára;
- posúdenie, stanovisko komisie a rozposlanie zborom: do 19. februára;
- 2. kolo – iba pozmeňovacie návrhy: do 19. marca;
- stanovisko komisie a odovzdanie Kancelárii Rady: do 4. apríla.

Vzala na vedomie:

List vydavateľa a redakčnej rady časopisu Dialóg o ekonomickej situácii súvisiacej s ďalším vydávaním časopisu. Rada chce zachovať súčasnú formu podpory časopisu. Zbory môžu časopis podporiť zvýšením počtu predplatiteľov a tiež dobrovoľným príspevkom pre časopis. ■

(Spracované z podkladov RCB)

O PRÁVACH, LIBERÁLOCH A FAŠISTOCH

A tak sme začali vychovávať. Vychovali sme generáciu, nabitú právami. Každý jednotlivec svojimi. Akákoľvek snaha o zavedenie pravidiel bola obmedzením ľudských práv. Výsledok – bezprávny, mafiou ovládaný štát. Netolerancia, zloba a nenávisť sa stali vnútorným právom mnohých a usadili sa aj na hradnom vršku. Spravodlivosť chránila „našich“ a „nebezpečných“ sme si všímali prednáškami na konferenciách. Len tak sa mohlo stať, že 16-násobný dopravný recidivista zabil opitý v centre mesta sto tridsiatkou sa rútiacim autom päť mladých ľudí. Len nevšímavosťou tých, čo si to mali všimnúť, sa stalo, že na sociálnych sieťach známy, nenávisťou nabitý mladík zastrelil dvoch iných mladíkov, lebo boli iní.

To, že pištoľ je zbraň vie každý. To, že auto v rukách dopravného recidivistu je tiež zbraňou sme sa dozvedeli až teraz? A médiá sú zrazu plné toho, že aj slovo je zbraň. To novinári zistili, až keď vyhasli mladé životy? Asi nevidia či nechcú vidieť vlastné médiá nabité netoleranciou, nenávisťou a zlobou. Zlodej kričí – chyťte zlodēja.

Ak slovo je zbraň, tak v parlamente sa strieľa od rána do večera. Nechce sa mi tu rozoberať všetky kotrmelce, ktoré sa tam dejú, znásobené odchodom SAS z koalície. 6-percentný Sulík prebral vládu nad krajinou. A pomenoval novú koalíciu: OLANO, Sme rodina, Za ľudí a – fašisti. V podaní SAS sú slovenskí fašisti zvláštna kategória poslancov. Keď trojica okolo Tarabu hlasuje s koalíciou, sú to fašisti. Ale pri prvom zablokovaní parlamentu predsa tí istí fašisti hlasovali so SAS a obidvoma Smermi. Vtedy neboli fašistami? Sulík kričí, že Matoviča podržali pri odvolávaní

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

Z toho, čo sa deje v parlamente sme znechutení. Z toho, čo sa stalo v bratislavských uliciach sme zdesení. Kedysi v 90-tych rokoch mi manželka ukázala prvú „demokratickú“ žiacku knižku. Na vnútornej strane obálky bolo desatoro práv žiakov. Márne som v nej hľadal desatoro povinností žiakov.

Keď som sa čudoval, že VPN dáva do prvých demokratických volieb na kandidátku komunistov, vtedajší predseda VPN Fedor Gál mi povedal: „Nevieme vládnuť. Musíme vychovať nových, demokratických politikov.“

ní fašisti. Ale neprekáža mu, že za odvolanie Matoviča hlasovala spolu so SAS aj poslankyňa Vorošková, ktorá tiež odišla od Kotlebu, takže by mala tiež byť to, čo tarabovci. No pre Sulíka asi platí – demokrat je ten, čo súhlasí so mnou. (Vtedy to môže byť aj fašista.)

To, že sulíkovci hlasujú raz z opozičnými mafiánmi a kotlebovcami a raz s koalíciou im dáva do rúk pre štát smrtonosnú zbraň. Takmer by som povedal, že zbraň hromadného ničenia. Precvičovali koalíciu i opozíciu s dodatkom k tohtoročnému rozpočtu, a napokon sa rozhodli, že navýšenie podporia, čím vytočili svojich spojencov v Sme-re. No nepodporia rozpočet na budúci rok. A vyslovili najodbornejší argument, aký som kedy počul – nepodporíme, kým neodíde Matovič. (Z prvej ruky, 12. 10.) Možno opäť len dočasne vydiarajú, lebo vedia, že v rozpočtovom provizóriu nedostane nikto nič z pomoci, ktorú rozpočet ponúka. Tak neviem, či to dotiahnu... Zatiaľ tvrdia – aspoň budú predčasné voľby, hoci kým boli vo vláde, zásadne ich odmietali. A možno je to Sulíkovi už jedno, možno bude voľby (predčasné či normálne) sledovať zo svojho austrálskeho ranča...

Liberalizmus nemusím, ale nie je pre mňa červeným súknom. No liberalizmus v podaní SAS je pre Slovensko rovnako nebezpečný ako Ficove mafie či Kotlebovi fašisti.

PS: Nikdy nebolo vo vrcholovej politike toľko kresťanov (aj skutočných) ako teraz. A čo ma mrzí najviac – vo vláde zlyhali a v parlamente ich nevidno. Lebo, žiaľ, spoločnosť „práv“ neobchádza ani cirkev.

Žneme, čo sme zasiali do žiackých knižiek. ■

KRÍŽOVKA

„V plnohodnotnom vzťahu začne človek pozeráť na svet očami...“
(Javier Moro)

Autor: Peter Kailing		Cudzie muž. meno (Artúr)	Vyzname- nanie	Ked'	TAJNIČKA	POMÔCKY Aida, Ou, Als, Om, Du	Vojen. predajňa	Vzťahujúca sa na laň	Záchrana
	Kočovný pastier				•	Ako (nem.)			
	Obojživelník					Ty (nem.)			
Mnoho poschod. budova					•				
Limited (skr.)				Stodoly	•				
				Zlákaj					
Citoslovce			Predložka (z)		•	Zvýšené "a"			
			999, rím			Verdiho opera			
Bezprávie					•		Kancelár. skratka		
							Skr. aut. oblasť		
	Šľapaj	Ženské meno			•			Pozýval	Mäkká stupnica
		Sekera							
Stupeň (skr.)			Dom		•				
			Popíjala						
Škvar! Roztápaj				Hektár (skr.)	•		Rieka pri Omsku		
				Tebe			Volaj		
Opojené vínom					•	Škodlivá vec			
						Opica			
Chvíľami ležal					•				
Papagáj				Omámil alkoholom	•				

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 8-9/2022.

Kto nedokáže odpúšťať, nemá PRÁVO NA LÁSKU. (N. A. Dobrolubov)

Publikáciu Kráľovské mestá posielame **Sáre Magyarovej do Hermanoviec n. Topľou.**

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 5.11. 2022. Nezapadnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 11/2022.

Stranu pripravil Peter Kailing

OBSAH BIBLIE SA NEDÁ MENIŤ, OBAL VŠAK ÁNO

Nová edícia Biblií
„Slovo na cestu životom“
od Slovenskej
biblickej spoločnosti.

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk, v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk,
písané na adresu redakcie.